

Vprašanja in odgovori o uredbi o geografskem blokiranju v okviru e-trgovanja

PRAVNO OBVESTILO

Niti Evropska komisija niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

© Evropska unija, 2018

Ponovna uporaba je dovoljena z navedbo vira.

Politika ponovne uporabe dokumentov Evropske komisije se ureja s Sklepom 2011/833/EU (UL L 330, 14.12.2011, str. 39).

Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiten z avtorsko pravico EU, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

© Naslovnica: Thinkstock/iStock

Službe Komisije so ta dokument pripravile zgolj za informativne namene. Dokument ne vsebuje verodostojne razlage uredbe o geografskem blokiranju niti ne pomeni sklepa ali stališča Komisije. Ne posega v noben tovrsten sklep ali stališče Komisije niti v pooblastila Sodišča EU za razlaganje uredbe o geografskem blokiranju v skladu s Pogodbama EU. Ta dokument vsebuje posodobitev dokumenta z vprašanji in odgovori o uredbi o geografskem blokiranju, ki so ga službe Komisije pripravile in objavile 23. marca 2018, ter ga nadomešča.

TOC

1. Uvod

Namen tega dokumenta je zagotoviti praktične smernice o glavnih določbah uredbe o geografskem blokiranju ob upoštevanju njenega začetka veljavnosti in splošnejšega razvoja nekaterih vidikov okvira EU za e-trgovanje. Dokument vsebuje informacije, ki bi lahko bile uporabne za (i) trgovce, ki si prizadevajo prilagoditi svoje poslovne prakse v skladu z uredbo o geografskem blokiranju, (ii) potrošnike in stranke¹, ki jih je treba obveščati o določbah Uredbe in njihovem vplivu na vsakdanje nakupe, ter (iii) organe v državah članicah, ki bodo pristojni za izvrševanje Uredbe.

Ta dokument vsebuje zlasti vprašanja in odgovore o vsebinskih določbah Uredbe (oddelek 2) ter orodjih za izvrševanje, ki so določena v njej (oddelek 3). V zvezi s tem so v tem dokumentu posodobljeni in razširjeni odgovori iz dokumenta z vprašanji in odgovori, objavljenega 23. marca 2018, ki ga ta dokument nadomešča. Poleg tega so v njem navedene dodatne informacije o nekaterih vidikih, ki so pomembni za e-trgovanje, vendar niso bili neposredno zajeti ali spremenjeni z Uredbo, pri čemer so te informacije tesno povezane z uporabo Uredbe (oddelek 4).

1.1. Ozadje

Potrošnike in podjetja, zlasti mala in srednja podjetja, vse bolj zanima nakupovanje po vsej EU. Leta 2017 je 68 % uporabnikov interneta v EU nakupovalo prek spleta². Vendar trgovci pogosto še naprej brez objektivnega razloga zavračajo prodajo ali dobavo strankam iz druge države članice ali pa jim ne ponujajo enako ugodnih cen kot lokalnim strankam. Raziskava Komisije je pokazala, da lahko stranke iz druge države članice samo na 37 % spletišč dosežejo zadnji korak pred potrditvijo naročila³. Komisija redno prejema pritožbe zaradi primerov različne obravnave na podlagi državljanstva stranke, njenega kraja prebivališča ali kraja sedeža. S to težavo se pri kupovanju blaga in storitev za lastno uporabo srečujejo potrošniki in podjetja. Pojavlja se v spletnem in fizičnem okolju⁴.

¹ V uredbi o geografskem blokiranju „potrošnik“ pomeni vsako fizično osebo, ki deluje za namene zunaj okvira svoje trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti; „stranka“ pomeni potrošnika, ki je državljan države članice ali ima v njej prebivališče, ali podjetje, ki ima v njej sedež, in ki v Uniji prejme storitev ali kupi blago, ali to namerava storiti, le za končno uporabo.

² Indeks digitalnega gospodarstva in družbe 2018, glej <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

³ https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_sl.

⁴ Za več podatkov, na katerih temelji analiza uredbe o geografskem blokiranju, glej tehnično poročilo JRC o evropskem enotnem digitalnem trgu, njegovi vlogi in gospodarski dejavnosti v EU (<https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf>), ki ga je Inštitut za tehnološka predvidevanja Skupnega raziskovalnega središča pripravil na podlagi raziskave s prikritim nakupovanjem iz leta 2015, ki jo je opravilo podjetje GfK (https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en), javno posvetovanje, ki ga je Evropska komisija leta 2015 organizirala o geografskem blokiranju ter drugih omejitvah na podlagi geografske lokacije pri nakupovanju in dostopu do informacij v EU (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-geo-blocking-and-other-geographically-based-restrictions-when-shopping-and>), ter oceno vpliva, priloženo predlogu uredbe o preprečevanju geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi kraja prebivališča ali sedeža ali državljanstva na enotnem trgu (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15953).

Namen Uredbe (EU) 2018/302 (v nadaljnjem besedilu: uredba o geografskem blokiranju ali Uredba)⁵ je potrošnikom in podjetjem na notranjem trgu EU zagotoviti več možnosti. Zlasti obravnava težavo, s katero se srečujejo nekatere stranke, ker zaradi svojega državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža ne morejo kupiti blaga in storitev od trgovcev v drugi državi članici.

Geografsko blokiranje se nanaša na prakse, s katerimi spletni prodajalci omejujejo spletno čezmejno prodajo na podlagi državljanstva, prebivališča ali kraja sedeža. Take prakse geografskega blokiranja vključujejo zavrnitev dostopa do spletišč iz drugih držav članic in/ali primere, kadar lahko stranka iz tujine sicer dostopa do spletišča, vendar ne more končati nakupa ali mora plačati z debetno ali kreditno kartico, izdano v določeni državi. Geografska diskriminacija se pojavi tudi pri kupovanju blaga in storitev zunaj spleta, tj. ko so potrošniki fizično navzoči na lokaciji trgovca, vendar jim je zaradi njihovega državljanstva ali kraja prebivališča preprečen dostop do izdelka ali storitve ali so jim ponujeni drugačni pogoji. Uredba določa določbe, ki se neposredno uporabljajo in so namenjene preprečevanju teh praks v posebnih primerih, v katerih različno obravnavanje na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali sedeža ni objektivno upravičeno.

Uredbo je treba obravnavati v okviru splošnega svežnja ukrepov za e-trgovanje, ki ga je predložila Komisija in krepi njen učinek. Dejansko je Komisija 25. maja 2016 predstavila celovit sveženj ukrepov za okrepitev možnosti čezmejnega e-trgovanja v Evropi kot osnovni pogoj za popolnoma delujoč enotni digitalni trg. Glavni cilj svežnja je bil odpraviti ovire za čezmejno spletno dejavnost ter opredeliti celovit okvir za e-trgovanje, osredotočen na tri glavne cilje: (i) zagotovitev boljšega dostopa do blaga in storitev, ki se ponujajo na spletu; (ii) povečanje zaupanja za potrošnike in večje gotovosti za podjetja ter (iii) zmanjšanje transakcijskih stroškov in upravnega bremena za podjetja pri čezmejnem spletnem trgovanju. Sveženj je sestavljal nabor ukrepov, ki so bili medsebojno povezani in so se medsebojno krepili, pomenil pa je dejansko veliko spremembo zmožnosti Evropejcev za učinkovito uporabo e-trgovanja. Sozakonodajalca sta že sprejela precejšnje število navedenih pobud, vključno z naslednjimi:

- nova pravila za zmanjšanje upravnega bremena čezmejnih poslov, povezanega z DDV⁶, so bila sprejeta decembra 2017. Na podlagi teh pravil se bo s 1. januarjem 2021 poenostavilo pobiranje DDV v primerih, ko potrošniki prek spleta kupijo blago in storitve iz druge države članice ali države nečlanice EU, in sicer z uvedbo možnosti uporabe sistema „vse na enem mestu“ za DDV za dobavitelje;
- uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov⁷ je bila spremenjena in bo nadomeščena z novo Uredbo (EU) 2017/2394⁸ o sodelovanju na področju varstva

⁵ Uredba (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2018 o nasložitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter o spremembi uredb (ES) št. 2006/2004 in (EU) 2017/2394 ter Direktive 2009/22/ES.

⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/digital-single-market-modernising-vat-cross-border-e-commerce_en.

⁷ Uredba (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. oktobra 2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov) (Besedilo velja za EGP) (UL L 364, 9.12.2004, str. 1).

⁸ Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (Besedilo velja za EGP) (UL L 345, 27.12.2017, str. 1).

potrošnikov, ki se bo uporabljala od 17. januarja 2020. V okviru mreže za sodelovanje na področju varstva potrošnikov lahko nacionalni organi iz držav EU in EGP sodelujejo in skupaj obravnavajo kršitve zakonodaje o varstvu potrošnikov na enotnem trgu, kadar neka zadeva vključuje trgovce in potrošnike iz različnih držav. V skladu s tem uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov, ki zajema kršitve, ki so se zgodile, se dogajajo ali se bodo verjetno zgodile in tako škodile kolektivnim interesom potrošnikov, olajšuje izvrševanje uredbe o geografskem blokiranju v zvezi z odnosi med trgovci in potrošniki;

- sprejeta je bila nova uredba⁹ o storitvah čezmejne dostave paketov, katere namen je povečati preglednost cen teh storitev, njihovo cenovno dostopnost in regulativni nadzor nad trgovom EU za dostavo paketov. Z njo se bo okrepilo e-trgovanje, saj bodo lahko potrošniki in podjetja, zlasti MSP, lažje kupovali in prodajali izdelke in storitve prek spleta po vsej EU, povečalo pa se bo tudi njihovo zaupanje v spletno kupovanje in prodajo;
- v okviru posodobitve okvira EU za avtorske pravice, ki se izvaja, so bila sprejeta nova pravila¹⁰ o prenosljivosti storitev spletnih vsebin, na podlagi katerih bodo lahko Evropejci med potovanjem uporabljali digitalne vsebine, na katere so naročeni doma, kot so pretakanje ali prenašanje filmov, prenosov športnih dogodkov, glasbe, e-knjig in iger.

Poleg tega je Komisija sprejela več zakonodajnih predlogov, o katerih so zakonodajalca zdaj razpravljata v okviru zakonodajnega postopka, vključno z naslednjimi:

- Komisija je v skladu s pogodbenimi pravili za digitalne nakupe¹¹ sprejela zakonodajna predloga za harmonizacijo glavnih obveznih pravic potrošnikov, ki se uporabljajo za dobavo digitalnih vsebin in prodajo blaga. Po sprejetju teh pravnih aktov bi se morali znižati stroški, ki nastanejo zaradi razlik v pogodbenem pravu, ustvariti bi se morala večja pravna varnost za podjetja, potrošnikom pa bi se moralo omogočiti, da čim bolj izkoristijo nakupovanje po vsej EU;
- Komisija je 11. aprila 2018 sprejela dva predloga direktiv¹² na področju varstva potrošnikov (novi dogovor za potrošnike), katerih namen je izboljšati skladnost z zakonodajo EU o varstvu potrošnikov, zlasti z uvedbo mehanizmov kolektivnih pravnih sredstev. Poleg tega se s predlogoma posodablja zakonodaja EU o varstvu potrošnikov glede na spremembe na trgu, na primer v zvezi s sklepanjem pogodb na spletnih trgih. Nazadnje, s tema predlogoma se zmanjšuje breme za podjetja na posebnih področjih, kot je pravica do odstopa od pogodbe, ki velja za rabljeno blago;

⁹ Uredba (EU) 2018/644 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. aprila 2018 o storitvah čezmejne dostave paketov.

¹⁰ Uredba (EU) 2017/1128 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o čezmejni prenosljivosti storitev spletnih vsebin na notranjem trgu.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_sl.

¹² Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in razveljavitvi Direktive 2009/22/ES (COM(2018) 184 final) ter Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993, Direktive 98/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi boljšega izvrševanja in posodobitve pravil EU o varstvu potrošnikov (COM(2018) 185 final). Več informacij je na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_sl.

- predlagana je bila tudi uredba o spodbujanju pravičnosti in preglednosti za poslovne uporabnike spletnih posredniških storitev¹³, katere namen je zagotoviti pravično, zaupanja vredno in predvidljivo okolje za digitalno spletno gospodarstvo. Po sprejetju bodo nova pravila pomagala zagotoviti pravično in na inovacijah temelječe okolje za gospodarstvo spletnih platform, poleg tega pa se bosta s poudarkom na preglednosti in novih možnostih pravnega varstva uskladili rast spletnih platform in iskalnikov ter potreba po varstvu poslovnih uporabnikov, ki so MSP. V tej uredbi je določena opazovalnica, ki jo podpira skupina neodvisnih strokovnjakov ter bo pozorno spremljala gospodarstvo spletnih platform in svetovala Komisiji v zvezi s potrebo po prihodnjih pobudah;
- ena od prednostnih nalog, opredeljenih v Strategiji Komisije za enotni digitalni trg za Evropo¹⁴, je olajševanje čezmejnega dostopa do avdiovizualnih storitev. Komisija je leta 2016 predstavila predlog posodobljenih pravil EU za avdiovizualne medije¹⁵, glede katerega je bil dosežen politični dogovor¹⁶. V zvezi z drugima zakonodajnim predlogoma¹⁷, ki se nanašata na posodobitev pravil EU o avtorskih pravicah in sta namenjena povečanju čezmejnega zagotavljanja spletnih vsebin, zdaj poteka zakonodajni postopek.

V oddelku 4 je podrobneje opisana interakcija med nekaterimi od teh ukrepov in uredbo o geografskem blokiranju, Priloga k temu dokumentu pa vsebuje preglednico s časovnim načrtom izvajanja.

1.2. Uredba o geografskem blokiranju – splošni pregled

Uredba določa obveznost, v skladu s katero je treba stranke iz EU (vključno s potrošniki in drugimi končnimi uporabniki) v enakih situacijah obravnavati enako ne glede na njihovo državljanstvo, kraj prebivališča ali kraj sedeža.

Kateri so glavni sestavni deli uredbe o geografskem blokiranju?

- **Prodaja blaga in storitev**

V členu 4 Uredbe so opredeljeni nekateri primeri, v katerih ni utemeljenih razlogov za geografsko blokiranje ali druge oblike diskriminacije na podlagi državljanstva, prebivališča ali sedeža. V teh primerih imajo stranke iz druge države članice enak dostop in možnost za pridobitev blaga in storitev kot lokalne stranke. Ti primeri so predstavljeni v nadaljevanju.

– Prodaja blaga brez dostave zunaj območja, na katerem trgovec izvaja storitve

¹³ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju pravičnosti in preglednosti za poslovne uporabnike spletnih posredniških storitev (COM(2018) 238 final).

¹⁴ COM(2015) 192 final.

¹⁵ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev glede na spreminjajoče se tržne razmere (COM(2016) 287 final).

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3567_sl.htm.

¹⁷ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu (COM(2016) 593 final) ter Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil glede uveljavljanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuzijskih hiš in retransmisije televizijskih ter radijskih programov (COM(2016) 594 final).

- Stranka kupi blago, na primer elektronske naprave, športna in druga oblačila ali knjige, ki jih trgovec ne dostavlja v državo članico stranke. Take stranke imajo enako kot lokalne stranke pravico do dostave v državo članico, v kateri trgovec ponuja dostavo.

Primer: stranka iz Belgije želi kupiti fotoaparat in najde najugodnejšo ponudbo na nemškem spletišču, vendar se izdelek dostavlja samo v Nemčijo oziroma ga je mogoče prevzeti samo na točkah v Nemčiji ali v prostorih trgovca. Stranka ima tako kot vsaka stranka iz Nemčije pravico do naročila blaga in njegovega prevzema v prostorih trgovca ali dostave na drug naslov/točke prevzema v Nemčiji.

– Prodaja elektronsko opravljenih storitev

- Stranka želi pridobiti dostop do elektronsko opravljene storitve, na primer storitve v oblaku, skladiščenja podatkov ali spletnega gostovanja, in jo kupiti od trgovca s sedežem v drugi državi članici. Take stranke imajo pravico, da to storijo enako kot lokalne stranke.

Primer: stranka iz Belgije želi za svoje spletišče kupiti storitve gostovanja od španskega podjetja. Pravico ima do dostopa do te storitve in možnosti njenega nakupa po enakih pogojih kot španske stranke, tj. ne da bi ji bilo treba plačati drugačno neto ceno (tj. brez DDV) kot španskim strankam.

– Prodaja storitev, ki se opravljajo na posebni fizični lokaciji

- Stranka kupi storitev, ki se opravlja v prostorih trgovca ali na fizični lokaciji, kjer trgovec posluje, pri čemer so prostori ali lokacija v drugi državi članici kot stranka. Ta kategorija zajema storitve, kot so vstopnice za koncerte, nastanitev ali najem avtomobila. Tudi v tem primeru ima stranka pravico do enake obravnave kot državljani/rezidenti države trgovca.

Primer: družina iz Italije obišče tematski park v Franciji in želi izkoristiti družinski popust za nakup vstopnic. Družina iz Italije bo lahko kupila vstopnice na isti način kot družine iz Francije.

V zgoraj navedenih primerih so geografsko blokiranje ali druge oblike različne obravnave na podlagi geografske lokacije mogoči samo v izjemnih okoliščinah, opredeljenih v Uredbi, tj. kadar mora trgovec v skladu s pravno zahtevo EU ali nacionalno pravno zahtevo (skladno s pravom EU) blokirati dostop do blaga ali storitev, ki jih ponuja.

Za spletne storitve v zvezi z izdelki, ki niso avdiovizualna dela, zaščitena z avtorskimi pravicami (kot so e-knjige, videoigre, glasba in programska oprema), se določba o nediskriminaciji, tj. obveznost, v skladu s katero je treba tujim strankam omogočiti dostop do enakih ponudb in njihovo izkoriščanje kot lokalnim strankam, na podlagi Uredbe ne uporablja. Vendar bo možnost njene razširitve na te storitve del pregleda, ki ga je treba opraviti dve leti po začetku veljavnosti Uredbe. Za te storitve pa se že uporabljajo druga pravila iz Uredbe, na primer o prepovedi diskriminatornega blokiranja dostopa do spletnih vmesnikov ali preusmerjanja brez predhodnega soglasja stranke ter diskriminacije iz razlogov, povezanih s plačilom.

- **Dostop do spletišč**

V skladu s členom 3 Uredbe sta blokiranje dostopa do spletišč in preusmerjanje brez predhodnega soglasja stranke prepovedana. S tem se poveča preglednost cen, saj se strankam omogoči dostop do različnih nacionalnih spletišč. Ta določba se uporablja tudi za elektronsko opravljene storitve, ki niso avdiovizualne, na primer e-knjige, glasbo, igre in programsko opremo.

Primer: stranka iz Irske želi pridobiti dostop do italijanske različice spletišča spletne trgovine z oblačili. Čeprav vnese URL italijanskega spletnega mesta, je preusmerjena na irsko. Po 3. decembru 2018 bo za preusmeritev potrebno izrecno soglasje stranke. Poleg tega bi morala različica, ki jo je stranka prvotno želela obiskati, ostati dostopna, čeprav je stranka soglašala s preusmeritvijo.

- **Nediskriminacija pri plačilih**

Čeprav lahko trgovci svobodno izberejo, katera plačilna sredstva bodo sprejemali, Uredba vključuje posebno določbo (člen 5) o nediskriminaciji v okviru plačilnih sredstev, ki jih sprejemajo. Ta zajema primere različne obravnave zaradi državljanstva stranke, njenega kraja prebivališča ali sedeža, kraja plačilnega računa, sedeža ponudnika plačilnih storitev ali kraja izdaje plačilnega instrumenta.

Različna obravnava je prepovedana, če so izpolnjeni naslednji trije pogoji:

- plačila so opravljena v obliki elektronske transakcije s kreditnim plačilom, direktno obremenitvijo ali kartičnim plačilnim instrumentom v okviru iste blagovne znamke in kategorije;
- zahteve glede avtentikacije so izpolnjene in
- plačila so v valuti, ki jo trgovec sprejema.

Primer: nemški trgovec za nakupe na svojem spletišču sprejema določeno blagovno znamko kreditne kartice in neposredna bančna nakazila. Zavrnil pa je plačila, izvedena s kreditno kartico iste blagovne znamke, izdano v Avstriji, in kreditna plačila prek avstrijskih bank. V skladu z uredbo o geografskem blokiranju bo ta praksa zdaj prepovedana.

To določbo bi bilo treba razlagati ob upoštevanju uredbe o enotnem območju plačil v eurih (SEPA)¹⁸ iz leta 2012, v skladu s katero lahko potrošniki za nakupe v tujini uporabijo svojo debetno kartico za plačila v eurih enako, kot bi jo uporabili v svoji državi.

2. Pravice in obveznosti trgovcev in potrošnikov v praksi

Namen tega oddelka je trgovcem in strankam pomagati, da bi bolje razumeli pravice in obveznosti, ki izhajajo iz uredbe o geografskem blokiranju.

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/payment-services_sl.

2.1. Področje uporabe Uredbe (člen 1)

2.1.1. Kakšen je odnos med uredbo o geografskem blokiranju in direktivo o storitvah?

Prepoved diskriminacije na podlagi državljanstva, ki zajema tudi posredno diskriminacijo, je splošno načelo prava Unije, določeno v členu 18 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in členu 21(2) Listine EU o temeljnih pravicah ter posebnih določbah navedene Pogodbe v zvezi s svoboščinami notranjega trga.

Kar zadeva opravljanje storitev, je navedeno splošno načelo določeno zlasti v členu 20(2) direktive o storitvah¹⁹, v skladu s katerim države članice zagotovijo, da splošni pogoji za dostop do storitev, ki jih ponudnik da na voljo širši javnosti, ne vsebujejo diskriminativnih določb zaradi državljanstva ali prebivališča prejemnika in da hkrati ne preprečujejo možnosti različnih pogojev dostopa v primerih, kjer so te razlike upravičene na osnovi objektivnih meril. Uporaba načela nediskriminacije, kot je določeno v tem členu, je odvisna od ocene praks trgovca v vsakem primeru posebej. Objektivna utemeljitev se lahko nanaša na primer na neobstoj potrebnih pravic intelektualne lastnine na določenem ozemlju, dodatne stroške, nastale zaradi razdalje ali tehničnih značilnosti opravljanja storitve, različne tržne pogoje, kot so večje ali manjše povpraševanje, na katero vplivajo sezona, različen čas počitnic v državah članicah in cene različnih konkurentov²⁰. Navedeni člen se še naprej uporablja v primerih, ki z uredbo o geografskem blokiranju niso zajeti.

Po drugi strani bodo v primerih, zajetih z uredbo o geografskem blokiranju, posebne določbe Uredbe prevladale nad členom 20(2) direktive o storitvah. Podjetja in potrošniki bodo imeli korist od večje pravne varnosti v zvezi s tistimi praksami, ki jih nikakor ni mogoče upravičiti. Z Uredbo se trgovcem preprečuje diskriminacija v konkretnih primerih, ki jih zajema, ne da bi bilo treba v vsakem primeru posebej oceniti prakso trgovca, s tem pa se zagotavlja pravna varnost in izboljšuje izvršljivost.

2.1.2. Ali Uredba zajema spletno in nespletno prodajo?

V Uredbi so opisani nekateri primeri, v katerih je različna obravnava upravičena. Med njimi so spletna in nespletna prodaja blaga in storitev, pa tudi primeri, ko sta prodajna kanala združena (prodaja prek več kanalov).

Primer: vstopnice za tematski park je mogoče kupiti vnaprej na spletu ali na zadevni dan na vhodu. V obeh primerih je v skladu z uredbo o geografskem blokiranju prepovedana uporaba različnih splošnih pogojev glede na državljanstvo ali kraj prebivališča stranke. Prepovedane so tudi prakse, s katerimi se strankam iz nekaterih držav članic dejansko preprečuje dostop do spletne ali nespletne prodaje. To ne posega v možnost, da trgovec na splošno uporablja različne pogoje za nespletno in spletno prodajo, če se ti uporabljajo ne glede na državljanstvo, kraj prebivališča ali kraj sedeža stranke (kot so nižje cene pri vnaprejšnji

¹⁹ Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu.

²⁰ Uvodna izjava 95 Direktive 2006/123/ES vsebuje pojasnjevalni seznam morebitnih utemeljitev za različno obravnavo. Dodatne navedbe o uporabi člena 20(2) so vključene v delovni dokument služb Komisije z naslovom „Za določitev smernic za uporabo člena 20(2) Direktive 2006/123/ES o storitvah na notranjem trgu (direktiva o storitvah)“, SWD(2012) 146 final, na voljo na spletnem naslovu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2012:0146:FIN>.

2.1.3. Ali se Uredba uporablja za domačo prodajo? Kateri so primeri, ki so v celoti notranje narave in v katerih se ta uredba ne uporablja?

Uredba se ne uporablja v primeru, ki je v vseh pogledih omejen na eno državo članico, na primer kadar so vsi ustrezni elementi zadevne transakcije omejeni na eno samo državo članico (tako imenovani primeri, ki so v celoti notranje narave). To pomeni, da se Uredba uporablja, ko transakcija vsebuje čezmejni element. Upoštevali bi se lahko naslednji elementi: (i) državljanstvo, kraj prebivališča ali kraj sedeža stranke ali trgovca, (ii) kraj izvršitve, (iii) plačilno sredstvo, uporabljeno pri transakciji, ali (iv) uporaba spletnega vmesnika. Nasprotno, to ne pomeni nujno, da bi se moralo blago dostaviti ali storitev opraviti v državi članici, ki ni država članica sedeža trgovca.

Primer: v primeru neobstoja čezmejnega elementa se uredba o geografskem blokiranju ne bi uporabila za transakcijo med trgovcem s sedežem v Estoniji in potrošnikom, ki je državljan Estonije, v njej prebiva ter želi pridobiti dostop do estonske različice spletišča trgovca, kupiti storitev in jo plačati s svojo estonsko bančno kartico.

2.1.4. Kateri sektorji niso zajeti z Uredbo?

V skladu s členom 1 Uredba ne zajema dejavnosti, naštetih v členu 2(2) direktive o storitvah, ki so izvzete iz področja uporabe navedene direktive. Izvzete storitve so med drugim:

– **storitve na področju prevoza.** Te storitve so izvzete iz Uredbe, zlasti ker je že v skladu z veljavno zakonodajo EU na področju prevoza²¹, navedeno v uvodni izjavi 9 Uredbe, izrecno prepovedana zadevna oblika diskriminacije za tri vrste prevoza: letalske vozovnice, avtobusne prevoze in prevoze po vodi. Komisija je v okviru pregleda, ki se izvaja v zvezi s pravili za pravice potnikov v železniškem prometu, v prenovljenem predlogu uredbe o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu uvedla podobno obliko prepovedi²². Uredba pa zajema paketna potovanja in povezane potovalne aranžmaje, kot so opredeljeni v Direktivi 2015/2302²³;

– **finančne storitve/maloprodajne finančne storitve.** Finančne storitve so izvzete iz Uredbe. To izhaja iz dejstva, da so iz področja uporabe Uredbe izvzete dejavnosti, ki so izvzete tudi iz področja uporabe direktive o storitvah (Direktiva 2006/123/ES), v kateri je navedeno, da so finančne storitve, vključno s plačilnimi, izvzete. V zvezi s tem je v uvodni izjavi 8 Uredbe dodatno pojasnjeno, da je dostop do maloprodajnih finančnih storitev izvzet brez poseganja v člen 5 Uredbe o nediskriminaciji iz razlogov, povezanih s plačili. Dejansko se s to določbo ne

²¹ Uredba (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti (člen 23), Uredba (EU) št. 1177/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (člen 4), Uredba (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (člen 4).

²² Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (prenovitev) (COM(2017) 548 final (člen 5)).

²³ Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL L 326, 11.12.2015, str. 1).

ureja dostop do (finančnih) storitev kot takih, ampak prepoveduje diskriminacija v zvezi z okvirom plačilnih sredstev, ki jih sprejema trgovec;

– **audiovizualne storitve.** Audiovizualne storitve so izvzete iz področja uporabe Uredbe. V uvodni izjavi 8 Uredbe je navedeno, da so audiovizualne storitve, vključno s storitvami, katerih glavni namen je omogočanje dostopa do prenosov športnih dogodkov in ki se opravljajo na podlagi izključnih ozemeljskih licenc, izvzete iz področja uporabe Uredbe.

Prvi kratkoročni pregled uredbe o geografskem blokiranju in njenega področja uporabe
V členu 9 Uredbe je določena klavzula o pregledu, v skladu s katero bi morala Komisija redno poročati Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o ocenjevanju Uredbe. V skladu z Uredbo je treba prvi pregled opraviti že do 23. marca 2020. Opraviti bi ga bilo treba zlasti za oceno področja uporabe Uredbe (vključno s sektorji, ki niso zajeti z direktivo o storitvah, kot so audiovizualne storitve in prevoz) in obsega obveznosti nediskriminacije iz člena 4. Namen je oceniti, ali bi se morala uporabljati tudi za elektronsko opravljene storitve, katerih glavna značilnost je omogočanje dostopa do del, zaščiteneh z avtorskimi pravicami (kot so pretakanje ali prenos glasbe, e-knjig ali spletnih videoiger), in njihove uporabe²⁴.

2.1.5. Ali področje uporabe Uredbe vključuje storitve iger na srečo?

Uredba o geografskem blokiranju se v skladu s členom 1(3) Uredbe za igre na srečo ne uporablja. Storitve iger na srečo dejansko ne spadajo niti na področje uporabe direktive o storitvah (člen 2(2)). Države članice lahko urejajo te storitve, če so v skladu s pravili o notranjem trgu, kot so določena v Pogodbi in kot jih razlaga Sodišče EU.

2.1.6. Ali se Uredba uporablja tudi za letalske vozovnice?

Ta uredba se ne uporablja za storitve na področju prevoza. Kot pa je navedeno zgoraj, je diskriminacija v številnih primerih prepovedana že na podlagi veljavne zakonodaje EU na področju prevoza. V skladu z Uredbo (ES) št. 1008/2008 je tako prepovedana diskriminacija na podlagi državljanstva ali kraja prebivališča stranke na področju zračnih prevozov²⁵. Poleg tega je diskriminacija na podlagi državljanstva, vključno s posrednimi oblikami na podlagi kraja prebivališča ali kraja sedeža, prepovedana tudi v skladu s splošnimi načeli PDEU.

2.1.7. Kakšno je ozemeljsko področje uporabe Uredbe?

Uredba se uporablja za vse trgovce, ki ponujajo svoje blago ali storitve potrošnikom v EU, ne glede na to, ali imajo sedež v EU ali državi nečlanici EU. Uredba se torej uporablja za trgovce s sedežem v državah nečlanicah EU, ki poslujejo v EU.

²⁴ V zvezi s tem glej tudi pojasnilo v izjavi Komisije, objavljeni z uredbo o geografskem blokiranju.

²⁵ V členu 23 Uredbe (ES) št. 1008/2008 je navedeno, da „se splošni javnosti omogoči dostop do letalskih prevoznin in tarif za zračne prevoze z letališč na ozemlju držav članic, za katere velja Pogodba, brez razlikovanja glede na nacionalnost, kraj prebivališča uporabnika ali kraj sedeža zastopnika letalskega prevoznika ali drugega prodajalca kart v Skupnosti“.

2.1.8. Ali Uredba koristi vsem strankam v Evropi? Tudi strankam v Evropi, ki niso iz EU?

V Uredbi „stranka“ pomeni potrošnika, ki je državljan države članice ali ima v njej prebivališče, ali podjetje, ki ima v njej sedež, in ki v EU prejme storitev ali kupi blago, ali to namerava storiti, le za končno uporabo.

Povedano drugače, Uredba se uporablja za zagotavljanje blaga ali storitev državljanom EU ali rezidentom v vseh državah članicah EU. Zato bo Uredba v EU koristila tudi osebam, ki niso državljani EU, a imajo prebivališče v EU.

2.1.9. Ali se bo ta uredba uporabljala za Združeno kraljestvo po brexitu?

Za več informacij v zvezi z uredbo o geografskem blokiranju in brexitom glej „Obvestilo deležnikom o izstopu Združenega kraljestva in zakonodaji EU na področju geografskega blokiranja“ z dne 21. marca 2018²⁶.

2.1.10. Ali se ta uredba uporablja za Švico?

Švica je tretja država oziroma ni država članica EU. Pravo EU se uporablja za Švico samo na podlagi dvostranskih sporazumov. Uredba o geografskem blokiranju se zato ne uporablja neposredno za stranke v Švici. To ne posega v splošne obveznosti nediskriminacije v zvezi s fizičnimi osebami, ki veljajo za odnose med EU in Švico na podlagi veljavnih mednarodnih dogovorov. Kot pa je pojasnjeno zgoraj, se bo Uredba uporabljala tudi za trgovce s sedežem v državah nečlanicah EU, ki poslujejo v EU.

2.1.11. Ali se ta uredba uporablja za posameznike, ki občasno na spletu prodajajo rabljeno blago?

Uredba se uporablja za trgovce. Kot je opredeljeno v Uredbi, „trgovec“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki deluje za namene v zvezi s svojo trgovsko, poslovno, obrtno ali poklicno dejavnostjo. Oseba, ki zunaj okvira svoje trgovske ali poklicne dejavnosti na spletu občasno prodaja rabljeno blago, ne spada na področje uporabe te uredbe. Vendar pa bi se Uredba uporabljala za trgovca, ki na spletu prodaja rabljeno blago v okviru svoje gospodarske dejavnosti.

2.1.12. Ali se Uredba uporablja samo za posle med podjetji in potrošniki ali tudi za posle med podjetji?

Pravila uredbe o geografskem blokiranju se načeloma uporabljajo za posle med podjetji in potrošniki (B2C) ter med podjetji (B2B), če posli med podjetji temeljijo na splošnih pogojih za dostop (tj. niso predmet posameznih dogovorov) in so sklenjeni le za končno uporabo (tj. brez namere o nadaljnji prodaji, preoblikovanju, obdelavi, oddaji v najem ali podizvajanju).

²⁶ Na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_brexit_Geo-blocking_final.pdf.

Primer: finska odvetniška družba išče novega ponudnika storitev varnostnega kopiranja in shranjevanja v oblaku ter prejme privlačno ponudbo od estonskega ponudnika. Ta posel bi bil zajet z uredbo o geografskem blokiranju.

2.1.13. Kako lahko trgovec ugotovi, ali je nakup namenjen samo za končno uporabo?

Uredba se ne uporablja, če namen nakupa blaga ali storitev ni končna uporaba, ampak nadaljnja prodaja, preoblikovanje, obdelava, oddaja v najem ali podizvajanje. Uredba ne določa posebnih načinov, kako vnaprej ugotoviti, ali je posel namenjen samo za končno uporabo. V zvezi s tem je v Uredbi navedeno, da ne posega v nediskriminatorne prakse trgovcev, ki omejujejo posle ali ponavljajoče se posle, da bi podjetjem preprečili nakup količin, ki presegajo njihove notranje potrebe. Zato lahko trgovci v skladu z Uredbo uporabljajo ustrezne metode za zagotovitev, da se blago ali storitve kupijo za končno uporabo.

Primer: v hipermarketu poteka promocijska prodaja televizorjev z velikim zaslonom. Da bi se promocija omejila na končne uporabnike, lahko posamezni kupec kupi največ tri televizorje. Take omejitve bi lahko bile v skladu z uredbo o geografskem blokiranju.

2.1.14. V kolikšni meri obveznosti te uredbe zajemajo spletne trge?

Določbe uredbe o geografskem blokiranju se za spletne trge, na katerih na primer blago ali storitve prodajajo tretje osebe, uporabljajo, če trgi delujejo kot trgovci v smislu Uredbe.

V nekaterih primerih spletni trgi morda sami ne delujejo kot trgovci, ampak delujejo v imenu in za račun drugega podjetja, ki izpolnjuje pogoje za trgovca. V navedenih primerih se pravila Uredbe uporabljajo za to drugo podjetje in ne neposredno za spletni trg.

Primer: na spletnem trgu se prodaja lastno blago spletnega trga in blago drugih trgovcev, ki ga prodajajo na istem spletišču. Za namene te uredbe trg deluje kot trgovec v zvezi s strankami, ki kupijo blago trga. Poleg tega se lahko šteje, da deluje kot trgovec v zvezi z drugimi trgovci, ki prodajajo blago na njegovem spletišču in s tem pridobivajo storitve trga (kot so storitve gostovanja). Po drugi strani je trgovec, ki prodaja blago končnim uporabnikom na spletnem trgu, sam trgovec, za katerega se uporablja Uredba.

2.1.15. Ali lahko trgovci diskriminirajo v primerih, ki niso zajeti s to uredbo?

Ne. Prepoved diskriminacije na podlagi državljanstva, ki zajema tudi posredno diskriminacijo, je splošno načelo prava EU, določeno v členu 18 Pogodbe o delovanju Evropske unije in členu 21(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter posebnih določbah navedene Pogodbe v zvezi s svoboščinami notranjega trga. Poleg tega se lahko v primerih, ki niso zajeti s to uredbo, uporabljajo nacionalna pravila za prenos člena 20(2) direktive o storitvah. V skladu s to določbo bi morale države članice zagotoviti, da splošni pogoji za dostop do storitve, ki jih ponudnik da na voljo širši javnosti, ne vsebujejo diskriminatornih določb zaradi državljanstva ali prebivališča prejemnika; to ne bi smelo preprečiti možnosti določitve različnih pogojev dostopa v primerih, kjer so te razlike

neposredno upravičene na osnovi objektivnih meril. V nekaterih primerih se lahko uporablja tudi posebna sektorska zakonodaja (na primer na področju prevoza²⁷ ali zdravja²⁸).

2.1.16. Kaj so elektronsko opravljene storitve v praksi?

Koncept elektronsko opravljenih storitev, opredeljen v členu 2(1) Uredbe²⁹, izhaja iz opredelitve iz Izvedbene uredbe (EU) št. 282/2011³⁰ in bi moral biti usklajen z njo. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 14 uredbe o geografskem blokiranju, bi bilo treba ustrezno upoštevati dodatne specifikacije, vključene v ta instrument, ter Direktivo 2006/112/ES o DDV. Poleg tega je treba opozoriti, kot je določeno zgoraj, da elektronsko opravljene avdiovizualne storitve niso vključene v področje uporabe Uredbe (glej tudi vprašanje 2.1.4).

V praksi elektronsko opravljene storitve, za katere veljajo obveznosti iz Uredbe, vključujejo na primer storitve v oblaku, storitve skladiščenja podatkov, spletno gostovanje in zagotavljanje požarnih zidov, uporabo iskalnikov in internetnih imenikov, zagotavljanje spletnih mest, vzdrževanje programov in opreme na daljavo, upravljanje sistemov na daljavo.

Druge elektronsko opravljene storitve, ki niso avdiovizualne in katerih glavna značilnost sta dostop do del, zaščitenih z avtorskimi pravicami, in njihova uporaba (vključno z dostopom do e-knjig, programske opreme, vključno s posodobitvami, in/ali njihovim prenosom, pretakanjem glasbe in spletnih videoiger), so zajete z vsemi določbami Uredbe, razen z obveznostjo nediskriminacije iz člena 4 (tj. prepoved drugačnih pogojev na podlagi državljanstva, kraja prebivališča in sedeža; glej tudi vprašanje 2.1.18).

2.1.17. Ali mora trgovec pripraviti posebne „nepovezane“ ponudbe za državljane ali rezidente druge države članice, kadar zagotavlja blago ali storitve skupaj s storitvami, ki ne spadajo v področje uporabe Uredbe?

Ne, trgovcu ni treba ločeno prodajati blaga ali storitev, da bi ravnal v skladu z Uredbo. Vendar bodo v takih primerih pravila iz Uredbe veljala za celoten sveženj, če se nanašajo na en njegov del. Če trgovci ločeno prodajajo blago ali storitve in te spadajo na področje uporabe Uredbe, lahko svobodno določijo ceno in pogoje za tako blago ali storitve, če ne uporabijo diskriminatornih pogojev na podlagi državljanstva, prebivališča ali sedeža.

Primer: trgovec ponuja sveženj, ki zajema dostop do/prenos avdiovizualnih storitev in storitev spletnega gostovanja po promocijski ceni. Da bi ravnal v skladu z Uredbo, lahko bodisi ponuja celoten sveženj tujim strankam po promocijski ceni bodisi jim zagotavlja zgolj

²⁷ Glej na primer uredbe (ES) št. 1008/2008, (EU) št. 1177/2010 in (EU) št. 181/2011 v zvezi z zračnim, pomorskim in avtobusnim prevozom potnikov.

²⁸ Glej na primer člen 4 Direktive 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2011 o uveljavljanju pravic pacientov pri čezmejnem zdravstvenem varstvu.

²⁹ „[S]toritve, ki se opravljajo prek interneta ali elektronskega omrežja in katerih lastnosti omogočajo, da se v veliki meri opravljajo avtomatizirano in z minimalnim človeškim posredovanjem, ter jih ne bi bilo mogoče opravljati brez informacijske tehnologije.“

³⁰ Izvedbena uredba Sveta (EU) št. 282/2011 z dne 15. marca 2011 o določitvi izvedbenih ukrepov za Direktivo 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost.

– na primer – storitev spletnega gostovanja, če isti trgovec ponuja to storitev tudi posebej. Vendar v drugem primeru trgovec za posamezno storitev ne sme uporabiti drugačne cene³¹ od tiste, ki velja za domačo prodajo.

2.1.18. Koliko so s področjem uporabe Uredbe zajete storitve, ki niso avdiovizualne, za vsebine, zaščitene z avtorskimi pravicami?

Za opravljanje storitev (ne avdiovizualnih) za vsebine, zaščitene z avtorskimi pravicami (kot so e-knjige, spletna glasba, programska oprema in videoigre), ne velja v Uredbi določena prepoved uporabe drugačnih splošnih pogojev za dostop na podlagi državljanstva stranke, njenega kraja prebivališča ali sedeža, vključno z zavrnitvijo opravljanja takih storitev za stranke iz drugih držav članic v posebnih primerih, navedenih v členu 4.

Poleg tega se za te storitve še naprej uporabljajo vse določbe uredbe o geografskem blokiranju (razen člena 4), vključno s prepovedjo blokiranja ali omejevanja dostopa do spletnih vmesnikov na podlagi državljanstva stranke, njenega kraja prebivališča ali sedeža. To pomeni, da trgovec, ki opravlja te storitve, svojim strankam ne sme preprečiti dostopa do drugih različic svojega spletišča, trga ali trgovine z aplikacijami niti jih ne sme brez njihovega izrecnega soglasja preusmeriti na podlagi meril, ki temeljijo na državljanstvu stranke, njenem kraju prebivališča ali sedeža (vključno s posrednimi merili, kot so naslov UP ali podatki o plačilih stranke).

Poleg tega v primeru čezmejnega opravljanja teh storitev trgovec kljub njihovi izključitvi iz člena 4 Uredbe ne sme diskriminirati elektronskih plačilnih sredstev na podlagi „državljanstva“, tj. ker je bila kreditna ali debetna kartica sprejete kategorije ali blagovne znamke izdana v drugi državi članici ali ker se direktna obremenitev ali kreditno plačilo izvede prek banke iz druge države članice (če trgovec sprejema uporabljeno valuto).

V Uredbi je določeno, da se v dveh letih od začetka njene veljavnosti opravi pregled, osredotočen na oceno področja uporabe Uredbe, vključno z zgoraj navedenimi omejitvami uporabe člena 4 za tovrstne storitve.

Primer: podjetje v Romuniji, ki se ukvarja z distribucijo programske opreme, zaščitene z avtorskimi pravicami, v več državah članicah, lahko ob upoštevanju omejitev v zvezi s potrebnimi avtorskimi pravicami zavrne prodajo teh storitev v nekaterih drugih državah članicah. Vendar v državah članicah, v katerih ponuja svoje storitve programske opreme, ne bo smelo diskriminirati na podlagi plačilnih sredstev.

2.1.19. Ali Uredba zajema spletno prodajo fizičnih knjig, nosilcev DVD in CD?

Da, prodaja tega blaga je zajeta z določbami Uredbe, vključno s prepovedjo uporabe drugačnih splošnih pogojev na podlagi državljanstva stranke, njenega kraja prebivališča ali kraja sedeža, če stranka želi kupiti navedeno blago in se to dostavi v državo članico, v kateri trgovec ponuja dostavo ali prevzem v skladu s svojimi splošnimi pogoji za dostop.

³¹ Cena v tem primeru ne vključuje DDV, ki se uporablja.

2.1.20. *Ali ta uredba zajema opravljanje komunalnih storitev, kot je oskrba s plinom, električno energijo ali vodo?*

Uredba posebej ne izključuje opravljanja komunalnih storitev. Zato je to zajeto, če so izpolnjene zahteve iz Uredbe, na primer če se šteje, da je oseba, ki opravlja te storitve, „trгоvec“, in – kar zadeva določbo o nediskriminaciji iz člena 4 – če se storitve opravljajo v enem od primerov, opisanih v Uredbi (glej tudi vprašanje 2.3.12).

2.2. Dostop do spletnih vmesnikov (člen 3)

2.2.1. *Ali imajo stranke pravico do dostopa do obstoječih različic v drugem jeziku ali do vseh ponudb blaga ali storitev, prikazanih na določenem spletišču?*

Da, stranka ima načeloma pravico do dostopa do vseh različic in artiklov, objavljenih na spletišču, razen če to preprečuje posebna zakonodaja, ki se uporablja za trgovca (glej tudi vprašanje 2.2.4). Po drugi strani Uredba ne vsebuje obveznosti za trgovce, da bi morali zagotoviti posebna spletišča ali njihove oddelke v določenih jezikih.

2.2.2. *Ali je treba spletni vmesnik trgovca spremeniti za zagotovitev skladnosti?*

Uredba ne določa obveznosti za trgovce, da bi morali svoje spletne vmesnike prilagoditi vsem različnim oblikam in koordinatam, ki se uporabljajo po EU. Vendar vmesniki ne smejo biti oblikovani tako, da bi strankam iz drugih držav članic v praksi preprečevali preprosto izvedbo naročil.

Primer: stranka mora v spletnem vmesniku trgovca navesti naslov prebivališča, vendar so predhodno določene samo nacionalne geografske koordinate, ni pa možnosti ali jasnega navodila, kako vnesti ali posredovati vsaj prosto besedilo/koordinate v primeru prebivališča v tujini (brez poseganja v omejitve razpoložljivih koordinat v zvezi z naslovom za dostavo). Tak spletni vmesnik dejansko onemogoča oddajo naročila stranki s prebivališčem v tujini in bi ga bilo treba prilagoditi.

2.2.3. *Ali bi bilo treba za skladnost z Uredbo vsakič dati izrecno soglasje za preusmeritev?*

Če je stranka dala izrecno soglasje, jo lahko trgovec tudi naslednjič preusmeri na posebno različico svojega spletišča. Takega soglasja ni treba nujno dati vsakič, ko stranka obiše isto spletišče. Vendar lahko stranka soglasje kadar koli umakne, različica spletišča, ki jo je prvotno želela obiskati, pa mora ostati enostavno dostopna.

Primer: spletišče, s preusmeritvijo na katero se je stranka strinjala, bi moralo imeti lahko dostopen gumb, ki stranki omogoča, da se vrne na druge različice istega spletišča.

2.2.4. *Katere pravne zahteve lahko upravičujejo omejitve dostopa do spletnih vmesnikov? Katera pojasnila mora zagotoviti trgovec, ko uporablja te omejitve?*

Obveznost omogočanja dostopa do spletnega vmesnika, določena v Uredbi, ne pomeni, da trgovcem ni več treba izpolnjevati zahtev, določenih s pravom EU ali nacionalnim pravom,

skladnim s pravom EU, ki se zanje uporablja, ker poslujejo v določeni državi članici. V takih primerih mora trgovec jasno in konkretno pojasniti razloge za zavrnitev dostopa, in to v jeziku spletnega vmesnika, ki ga je stranka želela obiskati.

Primer: v skladu s sodno odločbo francoskih sodišč je na francoskem spletišču onemogočen dostop do delov spletišča ali celotnega spletišča zaradi pravnega postopka v zvezi z uporabo registriranih blagovnih znamk v zadevni državi.

2.2.5. Ali zaradi pravil o dostopu do spletnih vmesnikov trgovci ne morejo zagotavljati prilagojenih ponudb?

Nekateri trgovci uporabljajo več različic spletnega vmesnika ali njegovih delov, ki so namenjeni strankam iz različnih držav članic. Različice spletišč se lahko med seboj razlikujejo po postavitvi, jeziku ali drugih lastnostih, zaradi katerih je dana različica ali njen del specifičen za stranke z določenim državljanstvom ali krajem prebivališča ali sedeža. To je mogoče tudi v prihodnje. Vendar je preusmerjanje strank z ene različice spletnega vmesnika na drugo na diskriminatorni podlagi in brez izrecnega soglasja prepovedano. Poleg tega morajo biti tako spletišče ali njegovi deli dostopni strankam iz različnih držav članic.

2.2.6. Ali lahko trgovec preusmeri stranko z enega spletišča za posamezno državo na drugo?

Člen 3 Uredbe o dostopu do spletnih vmesnikov, kot so spletišča, se uporablja, ko trgovec iz razlogov, povezanih z državljanstvom, krajem prebivališča ali krajem sedeža stranke, to preusmeri na različico svojega spletišča, ki je drugačna od spletnega vmesnika, ki ga je stranka prvotno želela obiskati.

Uredba se bo torej uporabljala, kadar se stranka iz navedenih razlogov preusmeri na drugo spletišče, na primer spletišče za posamezno državo; preusmerjanje je dovoljeno samo ob izrecnem soglasju stranke ali ker mora trgovec to storiti zaradi posebne pravne obveznosti.

2.2.7. Kako bi bilo treba shraniti soglasje za preusmerjanje (npr. piškotke)?

Uredba ne določa posebnega načina, kako bi moral trgovec shraniti izrecno soglasje, ki ga je stranka dala za tako preusmeritev, če ga želi shraniti za primer, da bi stranka želela v prihodnje znova obiskati isto spletišče.

Kadar dajanje soglasja vključuje obdelavo osebnih podatkov, se sicer uporablja zakonodaja EU o varstvu podatkov, zlasti splošna uredba o varstvu podatkov³², kadar pa ohranitev takega soglasja vključuje shranjevanje informacij ali dostop do informacij, že shranjenih na terminalski opremi, se uporablja direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah³³.

³² Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (splošna uredba o varstvu podatkov).

³³ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij.

2.2.8. *Ali bo uporaba spletišča v posebnem jeziku pomenila, da trgovec cilja na navedeni trg?*

Uredba ne vpliva na določbe uredb Rim I³⁴ in Bruselj I³⁵, vključno z določbami v zvezi s trgovci, ki svoje dejavnosti usmerijo v določeno državo članico. V zvezi s tem je v uredbi o geografskem blokiranju navedeno, da zgolj izpolnjevanje pravil iz Uredbe ne pomeni, da trgovec usmerja svoje dejavnosti v potrošnike v drugi državi članici.

Pri presoji, ali uporaba posebnega jezika na spletišču pomeni, da trgovec usmerja svoje dejavnosti v potrošnike v določeni državi članici, bo torej treba upoštevati uredbi Rim I in Bruselj I ter ustrezno sodno prakso v zvezi z njima. Oddelek 4 vsebuje dodatne navedbe o tem.

2.2.9. *V kakšnem obsegu se omejitve preusmerjanja uporablja za spletišča, ki so zgolj informativna?*

V Uredbi je navedeno, da „spletni vmesnik“ pomeni vso programsko opremo, vključno s spletišči in aplikacijami, ki jo upravlja trgovec ali se upravlja v njegovem imenu in je namenjena temu, da strankam omogoča dostop do trgovčevega blaga ali storitev, z namenom *sklepanja poslov*, povezanih s tem blagom ali storitvami.

Zato bo treba za vsak posamezen primer ugotoviti, ali je zadevno spletišče namenjeno temu ali ne. Če je, načeloma spada na področje uporabe Uredbe, in zato se uporablja člen 3 o dostopu do spletišč, vključno s pravili o preusmerjanju iz navedenega člena.

2.2.10. *Ali lahko trgovci blokirajo dostop do svojih aplikacij ali preusmerijo stranke na druge nacionalne aplikacije na podlagi države, v kateri je bila izdana njihova kreditna kartica?*

Z Uredbo se prepovedujeta blokiranje dostopa do spletnih vmesnikov ali preusmerjanje na podlagi kraja, kjer je bilo izdano plačilno sredstvo, kar pomeni, da trgovci ne smejo blokirati dostopa do drugih različic svojih spletnih vmesnikov, vključno z aplikacijami, iz razlogov, povezanih z državljanstvom in/ali krajem prebivališča stranke, na podlagi posrednih sredstev, kot je država članica, v kateri je bil izdan plačilni instrument.

2.3. Nediskriminacija pri dostopu do blaga ali storitev (člen 4)

2.3.1. *Ali se z Uredbo nalaga obveznost prodaje in dostave po vsej EU?*

Ne. Z Uredbo se trgovcem ne nalaga obveznosti prodaje, vendar pa v skladu z Uredbo pri prodaji ne smejo diskriminirati na podlagi državljanstva stranke, njenega kraja prebivališča ali sedeža.

Z Uredbo se ne uvaja obveznost dostave po vsej EU. Opredeljeni so posebni primeri, v katerih se strankam ne sme zavrniti dostopa do blaga ali storitev trgovca iz razlogov, povezanih z državljanstvom stranke, njenim krajem prebivališča ali sedeža.

³⁴ Uredba (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I).

³⁵ Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Bruselj I).

2.3.2. Ali se z Uredbo nalaga obveznost vzpostavitve točk za prevzem?

Ne. Z Uredbo se trgovcem ne nalaga obveznosti vzpostavitve točk za prevzem njihovega blaga v drugih državah. Če pa je ta možnost na voljo v splošnih pogojih trgovca za dostop, bi morala biti strankam iz drugih držav članic na voljo ne glede na njihovo državljanstvo, kraj prebivališča ali sedeža.

Primer: od trgovca, ki dostavlja samo na Portugalskem ali zagotavlja prevzem na točkah za prevzem na Portugalskem, ni mogoče zahtevati, naj za španske stranke vzpostavi točke za prevzem v Španiji. Vendar lahko španske stranke same prevzamejo blago na točkah za prevzem na Portugalskem ali jih zanje tam prevzamejo imenovane osebe/ponudniki.

2.3.3. Ali lahko trgovci strankam zaračunajo dodaten znesek, če ponujajo organizacijo dostave prodanega blaga?

Ponujanje možnosti dostave za kupljeno blago ali storitve pomeni storitev. Načeloma lahko trgovci strankam ponujajo katere koli storitve želijo. Vendar trgovci, ki se odločijo, da bodo ponujali storitve dostave v posebne države članice ali posebne kraje v državah članicah, in to navedejo v svojih splošnih pogojih za dostop, ne smejo diskriminirati strank, ki želijo izkoristiti navedene storitve dostave, na podlagi njihovega državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža (glej tudi oddelek 4.1 o čezmejni dostavi).

2.3.4. Ali se morajo trgovci v skladu z Uredbo fizično preseliti, da bi lahko opravljali storitve na lokaciji stranke v Evropi?

Ne, Uredba ne določa take obveznosti za trgovce.

2.3.5. Ali se z Uredbo urejajo cene?

Ne. Namen uredbe o geografskem blokiranju je obravnavati diskriminacijo strank EU. Ta zdaj ovira možnost za čezmejno trgovanje in preprečuje popolno uporabo enotnega trga. Z Uredbo se ne urejajo ali harmonizirajo ravni cen kot take.

Trgovci lahko torej še naprej svobodno določajo različne cene, na primer na spletiščih, usmerjenih v različne skupine strank. Vendar bi morala biti ta spletišča dostopna vsem strankam EU, v posebnih primerih, opisanih zgoraj, pa bi morale imeti stranke EU možnost, da kupijo blago ali storitve pod enakimi pogoji kot državljani države članice trgovca, vključno z neto cenami (tj. brez poseganja v različne stopnje DDV, ki se uporabljajo).

Z Uredbo se ne obravnava niti dinamično oblikovanje cen, pri katerem trgovci sčasoma prilagodijo svoje ponudbe glede na dejavnike, ki niso povezani z državljanstvom, krajem prebivališča ali krajem sedeža.

Primer: za spletišče, na katerem se cene v realnem času spreminjajo glede na povpraševanje in/ali druge parametre (kot so pretekla iskanja in/ali nakupi), ki niso povezani s prebivališčem ali državljanstvom, načeloma ne bi veljala prepoved nediskriminacije iz uredbe o geografskem blokiranju.

2.3.6. *Ali lahko trgovec v primeru čezmejne dostave zaračuna višjo ceno (npr. zaradi stroškov prevoza, pošiljanja in ravnanja z blagom)? Če lahko, ali bi bilo treba v dodatnem znesku upoštevati dejansko stroškovno osnovo?*

Z Uredbo se ravni cen ne urejajo ali harmonizirajo. Možnost ponujanja čezmejne dostave strankam v nekaterih ali vseh državah članicah je še naprej načeloma predmet svobodne poslovne izbire trgovca, vendar se izrecno navede v veljavnih splošnih pogojih. Skupno ceno je treba potrošnikom jasno in razumljivo sporočiti pred sklenitvijo pogodbe (glej zlasti člene 5, 6 in 8 direktive o pravicah potrošnikov³⁶). Glej tudi oddelek 4 za dodatne informacije o čezmejni dostavi in tem, kako Uredba (EU) 2018/644³⁷ določa večjo preglednost pri cenah, zaračunanih za storitve čezmejne dostave paketov.

2.3.7. *Ali lahko trgovec ponuja različne ponudbe na različnih prodajnih mestih ali spletiščih v EU, vključno z različnimi možnostmi dostave?*

Uredba ne vpliva na pravico trgovcev, da svobodno oblikujejo svoje cene in spletišča po EU in izvajajo svoje dejavnosti trženja. V zajetih primerih morajo trgovci v skladu z Uredbo v bistvu obravnavati stranke iz EU enako, če so v enakih situacijah (tj. kadar so pripravljene sprejeti splošne pogoje za dostop, vključno z možnostmi dostave, ki so na voljo na posameznem spletišču ali prodajnem mestu), ne glede na njihovo državljanstvo, kraj prebivališča ali kraj sedeža.

To pomeni tudi, da lahko trgovci še naprej oblikujejo ponudbe, usmerjene v posebne skupine strank, če jih ne oblikujejo na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža (kot so ponudbe za mlade ali potrošnike, ne za poklicne uporabnike).

2.3.8. *Ali lahko stranka kupi izdelek na enem spletišču in izbere možnosti dostave z druge različice istega spletišča?*

Pogoji, pod katerimi trgovci zagotavljajo storitve, vključno z možnostmi dostave, so opisani v njihovih splošnih pogojih za dostop. Zlasti ti pogoji morajo biti na voljo na njihovih spletiščih in jih je treba v vsakem primeru jasno in razumljivo sporočiti potrošniku. Kadar se stranka odloči, da bo naročila izdelek ali storitev z uporabo posebnega spletišča, praviloma soglaša s temi pogoji. Če se naročilo odda prek določene različice spletišča, bodo za posel veljali splošni pogoji za dostop, ki se uporabljajo za ponudbe, zagotovljene na navedenem spletišču.

Primer: stranka iz Grčije kupi izdelek na bolgarskem spletišču trgovca, ki zagotavlja samo možnost dostave v Bolgariji. Trgovec sicer dostavlja tudi v Grčijo, vendar samo za naročila, oddana na grškem spletišču. Grška stranka nima pravice zahtevati dostave v Grčijo za naročila, oddana na bolgarskem spletišču. Če pa so pogoji za storitev na obeh spletnih strani enaki, tj. vključujejo dostavo v obe državi, se zaradi samega dejstva, da je bilo naročilo oddano na grškem oziroma bolgarskem nacionalnem spletišču, ne sme omejiti območja storitve dostave, ki jo trgovec ponuja v veljavnih pogojih.

³⁶ Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta.

³⁷ Uredba (EU) 2018/644 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. aprila 2018 o storitvah čezmejne dostave paketov.

2.3.9. *Koliko se področje uporabe Uredbe nanaša na trgovce, kadar prodajajo z možnostjo dostave samo v svoji domači državi članici?*

Trgovec lahko načeloma še naprej svobodno določi geografsko območje, na katerem zagotavlja storitve dostave. Vendar v skladu z Uredbo ne sme diskriminirati tuje stranke, ki želi kupiti blago pod enakimi pogoji kot lokalna stranka (tako imenovani scenarij „kupuj kot lokalna stranka“).

Primer: stranka iz Belgije želi kupiti hladilnik na nemškem spletišču pri trgovcu, ki dostavlja samo na naslove v Nemčiji. Če želi stranka iz Belgije prevzeti blago v prostorih trgovca ali na katerem koli drugem naslovu v Nemčiji, na katerega trgovec dostavlja, trgovec ne sme diskriminirati take stranke na podlagi njenega belgijskega državljanstva ali ker ima stranka prebivališče ali sedež v Belgiji. Vendar stranka iz Belgije ne more zahtevati, naj nemški trgovec dostavi blago v Belgijo, če ta možnost ni navedena v splošnih pogojih trgovca za dostop.

2.3.10. *Ali se morajo trgovci v skladu z Uredbo vpisati v poslovni register ali registrirati pri shemah za elektronske odpadke v vsaki državi članici, v kateri stranke želijo kupiti blago ali storitve na podlagi pravil iz Uredbe? Ali se na primer šteje, da nemški trgovec iz zgornjega primera prodaja v Belgiji, in se mora zato registrirati v Belgiji?*

Ne, trgovcem se zaradi Uredbe ni treba registrirati v vseh državah članicah, v katerih stranke morda zanima nakup njihovega blaga ali ga dejansko kupujejo. Na podlagi besedila Uredbe je jasno, da dejstvo, da trgovci zgolj izpolnjujejo obveznosti iz Uredbe ter tako zgolj zagotavljajo dostop do svojih spletišč in možnost izvedbe nakupa na nediskriminatorni podlagi, samo po sebi ne pomeni, da usmerjajo svoje dejavnosti v drugo državo članico. Zato Uredba sama ne vsebuje obveznosti vpisa v poslovni register ali registracije pri shemah za elektronske odpadke v vsaki državi članici, v kateri so stranke pripravljene kupiti blago/storitve, niti ne nakazuje na tako obveznost.

2.3.11. *V nekaterih primerih se lokalni davki uporabljajo za subvencioniranje storitev, npr. vstopnin za lokalne muzeje ali kopališča. Ali bo to na podlagi te uredbe prepovedano?*

Uredba ne posega v pravila, ki se uporabljajo za obdavčitev, ampak je naslovljena na trgovce. Posledično ne vsebuje pravil o uporabi lokalnih davkov. Zato uporaba lokalnih davkov za subvencioniranje nekaterih dejavnosti, kot so vstopnine za lokalne muzeje ali kopališča, na podlagi Uredbe ni prepovedana.

Če pa subvencionirane storitve izpolnjujejo zahteve za uporabo Uredbe (zadevni primer ni v celoti notranje narave, storitev ni izključena iz področja uporabe Uredbe, ponudnik storitve izpolnjuje pogoje za trgovca, veljavnost enega od posebnih primerov, opisanih v Uredbi), se bo za zadevno opravljanje storitve uporabljala prepoved diskriminacije, določena z Uredbo (glej tudi vprašanje 2.3.12).

Ob tem je v uvodni izjavi 27 Uredbe navedeno, da uporaba različnih pogojev za dostop iz drugih razlogov, ki niso povezani z državljanstvom ali krajem prebivališča ali sedeža, vključno s prispevki, plačanimi trgovcu, ni izključena.

2.3.12. Koliko ta uredba zajema „javne storitve“ ali dele pogojev, za katere se uporabljajo nekatere posebne pravne zahteve?

Čeprav so negospodarske storitve splošnega pomena izključene iz področja uporabe Uredbe, to ne velja za tiste „javne storitve“, ki so praviloma pridobitne in so zato storitve splošnega gospodarskega pomena (kot je med drugim oskrba s plinom, vodo, električno energijo; glej tudi vprašanje 2.1.20).

Poleg tega se Uredba uporablja samo, kadar so izpolnjene vse zahteve za njeno uporabo. V skladu s tem se uporablja na primer samo za storitve, ki jih opravljajo „trgovci“. V skladu z opredelitvijo navedenega pojma ni pomembno, ali je ponudnik storitev (če je pravna oseba) v zasebni ali javni lasti. Pomembno pa je, ali deluje za namene v zvezi s svojo trgovsko, poslovno, obrtno ali poklicno dejavnostjo; če ne, ni trgovec in se Uredba za zadevne dejavnosti ne uporablja; primer je upravna dejavnost javne uprave.

Kot je navedeno zgoraj (vprašanje 2.2.4), se v zvezi s posebnimi pravnimi zahtevami, določenimi v pravu EU ali nacionalnem pravu, skladnem s pravom EU, člen 3 o dostopu do spletnih vmesnikov ne uporablja, kolikor omejitve dostopa izhajajo iz pravne zahteve, ki se uporablja za trgovca. Enako velja za pravila o nediskriminaciji iz člena 4.

Primer: ta uredba ne vpliva na skladnost z regulativnimi ukrepi, s katerimi se ponudnikom storitev splošnega gospodarskega pomena naložijo posebne cene, kolikor so v skladu s pravom EU, vključno s splošnimi načeli nediskriminacije.

2.3.13. Kakšen je vpliv na poslovne modele, ki se zanašajo na lokalno usmerjene oglase za subvencionirane prodajne cene (na primer trgovce, ki prodajajo tablične računalnike s predhodno nameščenimi oglasi, usmerjenimi na uporabnike v določeni državi članici)?

Vsak trgovec mora sam ugotoviti, kako Uredba vpliva na njegov poslovni model. Ne glede na to se potrošnikom ne sme preprečiti kupovanje zadevnega blaga ali storitev iz diskriminatornih razlogov, če dejavnost trgovca spada na področje uporabe Uredbe.

Primer: potrošniku iz Španije se ne sme onemogočiti uveljavljanje pravice do nakupa tabličnega računalnika od nemškega trgovca, če ga prevzame v Nemčiji in je taka možnost prevzema na voljo potrošnikom iz Nemčije. Vendar lahko trgovec načeloma še vedno svobodno določi geografsko območje, na katerem se blago dostavlja ali ga je mogoče prevzeti.

2.3.14. Katere so nepogodbene nacionalne pravne zahteve, navedene v členu 4(3) Uredbe, in kaj ta določba pomeni?

Člen 4(3) se nanaša na tiste pravne zahteve, ki ne izhajajo iz pogodbenega razmerja med stranko in trgovcem, temveč jih naloži država članica stranke in se nanašajo na zadevno blago ali storitve, kot so zahteve za označevanje ali sektorske zahteve. V členu 4(3) je jasno navedeno, da zgolj upoštevanje Uredbe samo po sebi zadevnega trgovca ne zavezuje k izpolnjevanju takih pravnih zahtev.

Primer: če trgovec ne usmerja svojih dejavnosti v posebno državo članico, ampak prodaja

blago tuji stranki zgolj zaradi izpolnjevanja obveznosti iz Uredbe, mu ne bo treba izpolniti posebnih zahtev za označevanje, ki se uporabljajo v državi članici stranke.

2.3.15. Ali so trgovci odgovorni, če stranki iz druge države članice prodajo blago ali zanj opravijo storitev, ki je lahko v državi članici stranke prepovedana?

V Uredbi je navedeno, da prepoved diskriminacije iz člena 4(1) ne velja, če taka nacionalna pravila trgovcu preprečujejo prodajo blaga ali opravljanje storitev za nekatere stranke ali stranke na nekaterih ozemljih, če so nacionalna pravila v skladu s pravom EU. Enako velja, če trgovcu to preprečujejo pravila EU. Zato prepoved diskriminacije ne pomeni, da trgovcev ne zavezujejo več tovrstna pravila EU ali nacionalna pravila, ki se uporabljajo zanje.

Vendar – kot je navedeno zgoraj – je v Uredbi pojasnjeno tudi, da zgolj upoštevanje prepovedi diskriminacije samo po sebi trgovca ne zavezuje k izpolnjevanju nepogodbenih nacionalnih pravnih zahtev, ki se uporabljajo v državi članici stranke v zvezi z zadevnim blagom ali storitvami, ali k obveščanju strank o navedenih zahtevah (člen 4(3)). Če torej nepogodbena nacionalna pravna zahteva v državi članici stranke za trgovca ne velja, trgovec zgolj zaradi upoštevanja Uredbe ne more nositi odgovornosti za izpolnjevanje zahteve v navedeni državi članici.

Primer: na Švedskem in v Franciji se uporabljata različni starostni omejitvi za prodajo nekega nosilca DVD. Francoski trgovec, ki zgolj zaradi izpolnjevanja obveznosti iz te uredbe proda DVD švedski stranki in zagotovi dostavo v Franciji, ni odgovoren za upoštevanje morebitno strožje starostne omejitve, ki velja na Švedskem, niti za obveščanje strank o drugačni starostni omejitvi, ki velja na Švedskem.

2.3.16. Ali ta uredba vpliva na omejitve v zvezi s sezonskimi promocijami?

Uredba ne vsebuje posebnih pravil o sezonskih promocijah ali omejitvah, ki se nanašajo nanje. Zato za take promocije veljajo „običajna“ pravila o nediskriminaciji iz Uredbe, če zadevni primer spada na njihovo področje uporabe. V takih primerih bi morale biti sezonske promocije nediskriminatorno dostopne potrošnikom/končnim uporabnikom iz drugih držav članic.

2.3.17. Ali lahko trgovci ponujajo razprodajo, promocijo ali drugo znižanje cen na samo enem od svojih spletišč za e-trgovanje?

Uredba ne vpliva na svobodo trgovcev pri organiziranju njihove trgovinske politike, kot se jim zdi primerno, če izpolnjujejo pravila o nediskriminaciji iz Uredbe. Poleg tega ne omejuje svobode trgovcev, da na različnih prodajnih mestih, na primer v trgovinah ali na spletiščih, nediskriminatorno ponudijo različne pogoje, vključno z različnimi neto prodajnimi cenami, ali da posamezne ponudbe podajo le na določenem ozemlju v državi članici. Vendar je treba v skladu z Uredbo potrošnikom iz drugih držav članic nediskriminatorno zagotoviti dostop do teh ponudb.

Torej lahko trgovci v skladu z Uredbo svobodno ponujajo razprodaje, promocije ali druga znižanja cen na izbranih spletiščih za e-trgovanje, če pri tem ne ravnavo diskriminatorno.

2.3.18. *Ali se s to uredbo harmonizirajo stopnje DDV, ki se uporabljajo za prodajo?*

Ne. Uredba ne posega v pravila, ki se uporabljajo za obdavčitev. To pomeni, da se DDV zaračuna v državi članici, kjer se storitve opravijo ali blago dobavi, in sicer v skladu s pravili o DDV. Kar zadeva cene, pojem „splošni pogoji za dostop“ prav tako izrecno zajema samo neto prodajne cene. Oddelek 4 vsebuje dodatne informacije o razvoju pravil o DDV v okviru e-trgovanja.

2.3.19. *Ali morajo trgovci upoštevati zakonodajo o določanju cen za knjige, ki se uporablja v državi članici stranke?*

Pravila o nediskriminaciji iz člena 4 trgovcem ne preprečujejo določanja drugačnih cen knjig, ki jih prodajajo strankam na določenih ozemljih, kolikor jim to nalaga zakonodaja držav članic v skladu s pravom EU.

V primeru, zajetem s členom 4, trgovec, za katerega velja tovrstna nacionalna zakonodaja, ne more trditi, da se taka zakonodaja zaradi člena 4 ne uporablja več. Taka zakonodaja torej trgovca zavezuje še naprej, če je skladna s pravom EU.

Primer: za knjigarno, ki prodaja knjige v Franciji in Belgiji, velja ustrezna nacionalna zakonodaja o določanju cen pri prodaji v posamezni državi.

2.3.20. *Ali se morajo v skladu z Uredbo mikropodjetja, oproščena registracije za DDV v svojih državah članicah, registrirati v drugih državah članicah, na primer v okviru zagotavljanja elektronsko opravljenih storitev?*

Izpolnjevanje obveznosti glede DDV je posebno pomembno za MSP, zlasti v čezmejnem okviru. V Uredbi je upoštevan pomen, ki se pripisuje preprečevanju povečanja bremena za mala podjetja. Zlasti so v skladu z Uredbo iz uporabe pravil o nediskriminaciji iz člena 4 izrecno izvzeti trgovci, ki ne presegajo nacionalnega praga za oprostitev DDV. Zato MSP, ki so oproščena DDV v matični državi članici, ni treba v tujini prodajati elektronsko opravljenih storitev v skladu s členom 4(1)(b).

2.3.21. *Ali bodo morali trgovci upoštevati pravo drugih držav članic o varstvu potrošnikov?*

Pravila o pravu o varstvu potrošnikov, ki se uporablja, in pristojnosti sodišč se urejajo z uredbama Rim I in Bruselj I. Z uredbo o geografskem blokiranju se ta pravila ne spreminjajo niti Uredba ne prevlada nad njimi. Katero pravo o varstvu potrošnikov se uporablja in katera sodišča so pristojna, bi zato bilo treba ugotoviti v skladu z uredbama Rim I in Bruselj I. To bo večinoma odvisno od tega, ali trgovec svoje dejavnosti usmerja v drugo državo članico. V zvezi s tem je v uredbi o geografskem blokiranju pojasnjeno, da zgolj izpolnjevanje pravil iz Uredbe ne pomeni, da trgovec usmerja svoje dejavnosti v drugo državo članico. Za več informacij glej tudi oddelek 4.2.

2.3.22. *Ali lahko potrošniki v skladu z Uredbo zahtevajo, da so uporabniški priročniki/navodila in druge informacije o izdelkih na voljo v njihovem jeziku ter dodatki prilagojeni njihovem trgu (npr. vtiči, adapterji)?*

Ne, Uredba sama po sebi trgovcem ne nalaga obveznosti prilagajanja blaga potrebam drugega nacionalnega trga niti zagotavljanja uporabniških priročnikov, navodil in drugih informacij o izdelkih v določenem jeziku. Hkrati trgovcem tega ne preprečuje niti jim ne preprečuje zagotavljanja poprodajne pomoči.

Uredba ne vpliva na druga pravila EU, ki se lahko uporabljajo za trgovca in vsebujejo ustrezne zahteve za varstvo potrošnikov te vrste. V skladu z direktivo o pravicah potrošnikov lahko na primer države članice ohranijo ali uvedejo jezikovne zahteve v zvezi s pogodbenimi informacijami.

V skladu z ustreznimi pravili EU (predvsem uredbo Rim I o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja) se za trgovce uporabljajo zahteve glede varstva potrošnikov, ki veljajo v državi članici zadevnih potrošnikov, če trgovci usmerjajo svoje dejavnosti v navedeno državo članico. V zvezi s tem je v Uredbi pojasnjeno, da se zgolj zato, ker trgovec zagotovi informacije in pomoč po sklenitvi pogodbe, do katere je prišlo zaradi njegovega izpolnjevanja določb Uredbe, ne šteje, da trgovec usmerja svoje dejavnosti v drugo državo članico.

2.3.23. *Kako Uredba vpliva na pravice potrošnikov do pravnih sredstev v primeru, ko je prodano blago poškodovano?*

Uredba ne vpliva na pravice potrošnikov v takih primerih. Glavni namen Uredbe je zagotoviti nediskriminatorni čezmejni dostop do blaga in storitev v zajetih primerih. Ne vsebuje pravil o pravnih sredstvih, ko se na primer pozneje izkaže, da je zadevno blago poškodovano. Za več podrobnosti glej oddelek 4.

Vendar – kot je navedeno zgoraj – to ne izključuje možnosti, da se uporabljajo druga pravila prava EU, v skladu s katerimi imajo potrošniki v takih primerih določene pravice. V skladu z direktivo o prodaji potrošniškega blaga in garancijah³⁸, na katero Uredba ne vpliva, je prodajalec odgovoren potrošniku za vsako neskladnost s pogodbo, ki obstaja v času dobave blaga, potrošnik pa ima pravico zahtevati brezplačno vzpostavitev skladnosti blaga s pogodbo, in sicer popravilo ali zamenjavo, če to ni mogoče, pa znižanje cene ali odstop od pogodbe. Obveznost brezplačnega popravila ali zamenjave, ki velja za prodajalca, vključuje obveznost kritja stroškov, potrebnih za vzpostavitev skladnosti blaga s pogodbo, vključno s stroški pošiljanja, dela in materiala. Blago je treba popraviti ali zamenjati v razumnem roku in brez znatnih neugodnosti za potrošnika.

2.3.24. *Ali imajo stranke v skladu z Uredbo pravico do poprodajnih storitev v državi članici, kjer prebivajo?*

Ne, z Uredbo se taka pravica ne podeljuje. Kot je pojasnjeno zgoraj, se z Uredbo obravnavajo druga vprašanja, zlasti tista v zvezi z dostopom. Prepoved diskriminacije iz Uredbe se zato ne

³⁸ Direktiva 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij.

bi smela razlagati kot prepoved, ki vpliva na uporabo morebitne ozemeljske omejitve ali drugih omejitev glede poprodajne pomoči strankam, poprodajnih storitev in tržnih garancij, ki jih trgovec prostovoljno ponuja stranki. Te zadeve v zvezi z varstvom potrošnikov se urejajo z drugimi akti prava EU, kot je direktiva o prodaji potrošniškega blaga in garancijah. Kot je navedeno zgoraj (vprašanje 2.3.23), uporaba Uredbe ne vpliva na to direktivo.

Po drugi strani je v Uredbi pojasnjeno, da se zgolj zato, ker trgovec zagotovi informacije in pomoč po sklenitvi pogodbe, do katere je prišlo zaradi njegovega izpolnjevanja določb Uredbe, ne šteje, da trgovec usmerja svoje dejavnosti v drugo državo članico.

2.4. Nediskriminacija iz razlogov, povezanih s plačilom (člen 5)

2.4.1. Ali morajo trgovci sprejeti vse vrste plačilnih sredstev?

Ne. Načeloma se lahko trgovci sami odločijo, katera plačilna sredstva želijo sprejeti. Člen 5 Uredbe se uporablja za plačilne transakcije, opravljene v obliki elektronske transakcije s kreditnim plačilom, direktno obremenitvijo ali kartičnim plačilnim instrumentom v okviru iste blagovne znamke in kategorije kartice, pri katerih so zahteve glede avtentikacije izpolnjene, plačilne transakcije pa so v valuti, ki jo trgovec sprejema. Ko pa odločitev sprejmejo, trgovci ne bi smeli diskriminirati strank v EU, tako da zavrnejo posle ali uporabijo drugačne plačilne pogoje na podlagi državljanstva strank, njihovega kraja prebivališča ali sedeža ali v zvezi s krajem plačilnega računa, sedežem ponudnika plačilnih storitev ali krajem izdaje plačilnega instrumenta.

2.4.2. Ali lahko trgovci ponujajo različna plačilna sredstva v različnih spletnih trgovinah? Ali lahko na primer trgovec v svoji italijanski spletni trgovini sprejema kreditne in debetne kartice, v belgijski spletni trgovini pa samo kreditne kartice?

Načeloma se lahko trgovci sami odločijo, pod katerimi pogoji ponujajo blago ali storitve, vključno s plačilnimi sredstvi, ki jih sprejemajo na spletišču. Zato se lahko odločijo, da na spletiščih ponujajo različne pogoje. Če sprejemajo določeno plačilno sredstvo na določenem spletišču, pa bi morali zadevno plačilno sredstvo sprejemati tudi od potrošnikov zunaj države članice, v katero je posebno spletišče usmerjeno.

2.4.3. Ali pravilo o nediskriminaciji iz razlogov, povezanih s plačilom, zajema plačila, izvedena na podlagi računa?

Da, kolikor plačilno sredstvo, ki se sprejema za poravnavo računa, spada na področje uporabe člena 5 Uredbe in zlasti če se plačilo opravi s kreditnim plačilom, direktno obremenitvijo ali kartičnim plačilnim instrumentom. Vendar to ne posega v omejitve glede dostave (na primer če se račun plača neposredno prevozniku) ali možnost, da se dostava blaga ali izvedba storitve zadrži, dokler trgovec ne prejme potrdila, da je bilo plačilo pravilno odrejeno (glej vprašanje 2.4.7).

Primer: trgovec z elektronskimi napravami ponuja možnost plačila na podlagi računa, s kreditnim plačilom ali direktno obremenitvijo, dostavlja pa samo v Avstrijo in Nemčijo. Trgovec ne sme zavrniti plačila računa s francoskega bančnega računa ali plačila računa, ki ga poravna oseba s prebivališčem v Franciji. Vendar to ne pomeni, da mora trgovec napravo

dostaviti (in posledično sprejeti poravnavo računa ob dostavi) v Francijo, če tega ne ponuja v svojih splošnih pogojih.

2.4.4. Ali bodo morali trgovci sprejemati vse nacionalne debetne kartice iz drugih držav EU?

Ne. V Uredbi je navedeno, da trgovci ne smejo diskriminirati na primer na podlagi države članice, v kateri je bila izdana kreditna ali debetna kartica, temveč lahko postavijo omejitve samo na podlagi posebne blagovne znamke ali kategorije, ki jo sprejemajo kot način plačevanja.

V praksi to pomeni, da trgovcu, ki sprejema debetne kartice določene blagovne znamke, ni treba sprejemati kreditnih kartic iste blagovne znamke ali debetnih kartic drugih blagovnih znamk. To pomeni tudi, da trgovcu ni treba sprejemati komercialnih kreditnih kartic določene blagovne znamke, če sprejema samo potrošniške kreditne kartice navedene blagovne znamke. Vendar to pomeni, da mora trgovec, ki sprejema kreditne kartice določene blagovne znamke, izdane v eni državi članici, sprejemati kreditne kartice iste vrste in iste blagovne znamke, izdane v drugi državi članici.

Primer: romunski trgovec je sprejemal debetne kartice določene blagovne znamke samo, če so bile izdane v Romuniji, plačila, opravljena z debetno kartico iste blagovne znamke, ki je bila izdana v drugi državi članici, pa je zavrnil. V skladu z uredbo o geografskem blokiranju je to zdaj prepovedano. Če pa trgovec v skladu s svojo politiko na splošno ne sprejema kreditnih kartic navedene blagovne znamke ne glede na to, kje so bile izdane, lahko to politiko ohrani.

2.4.5. Ali morajo trgovci, ki strankam ponujajo kreditiranje (in ne kreditnih kartic tretjih oseb) za nakup izdelkov na njihovih spletiščih, to ponujati strankam iz vseh držav članic?

Člen 5 uredbe o geografskem blokiranju se uporablja za posle, izvedene s kreditnim plačilom, direktno obremenitvijo ali kartičnim plačilnim instrumentom. Povedano drugače, člen 5 se nanaša na plačilo, ne kreditiranje. Kreditiranje je finančna storitev, te pa so (tako kot vse druge storitve, izvzete iz področja uporabe direktive o storitvah) izvzete iz področja uporabe uredbe o geografskem blokiranju na podlagi člena 1(3). V uvodni izjavi 8 uredbe o geografskem blokiranju je dodatno pojasnjeno, da bi bilo treba maloprodajne finančne storitve izvzeti iz področja uporabe Uredbe. Zato trgovcu ni treba ponujati kreditiranja strankam iz vseh držav članic.

2.4.6. Ali morajo trgovci sklepati pogodbe s ponudniki storitev odreditve plačil, ki pokrivajo vse banke v Evropi?

Ne. Trgovcu, ki uporablja storitve odreditve plačil, kot so opredeljene v direktivi o plačilnih storitvah ³⁹, ni treba sprejemati plačil, če to pomeni, da mora skleniti novo ali spremenjeno pogodbo s ponudnikom storitev odreditve plačil, tj. ponudnikom, ki omogoča odreditev

³⁹ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES.

plačilnega naloga na zahtevo uporabnika plačilnih storitev v zvezi s plačilnim računom, odprtim pri drugem ponudniku plačilnih storitev.

2.4.7. *Ali imajo trgovci pravico, da do dokončne izvedbe plačila zadržijo blago ali izvedbo storitve za stranke iz druge države članice?*

Da. V Uredbi je navedeno, da prepoved diskriminacije iz razlogov, povezanih s plačilom, trgovcem tega ne preprečuje, vendar samo v primerih, ko je to upravičeno iz objektivnih razlogov, tj. kadar trgovec nima na voljo drugih sredstev za zmanjšanje tveganja, da stranke ne bi poravnale svojih obveznosti.

Primer: trgovec redno preverja kreditno sposobnost strank v sistemih za ocene kreditne sposobnosti. Neka stranka – na primer zaradi svojega kraja prebivališča – ni vključena v take sisteme. V tem primeru lahko trgovec zadrži blago in počaka, da mu njegova banka pošlje potrdilo o kreditnem plačilu, ali – v primeru direktne obremenitve – zahteva predplačilo prek kreditnega plačila pred odpremo blaga.

2.4.8. *Ali Uredba zajema plačila v gotovini?*

Ne. Določba o nediskriminaciji iz razlogov, povezanih s plačilom, ne zajema plačil v gotovini.

2.4.9. *Ali se z Uredbo harmonizirajo provizije za uporabo kreditnih kartic?*

Ne, z uredbo o geografskem blokiranju se take provizije ne harmonizirajo. V njej je določeno pravilo o nediskriminaciji, ob tem pa je navedeno, da lahko trgovec v nekaterih primerih zahteva nadomestilo za uporabo kartičnih plačilnih instrumentov, za katere medbančne provizije niso urejene. Vendar taka nadomestila ne smejo presežati neposrednih stroškov, ki jih ima trgovec zaradi uporabe plačilnega instrumenta.

2.5. Sporazumi o pasivni prodaji (člen 6)

2.5.1. *Ali bodo lahko trgovci drugače obravnavali stranke iz drugih držav članic, na primer tako, da jim bodo zavrnil dostop do svojega blaga ali storitev, če se bo to zahtevalo v skladu s pogodbenimi dogovori z dobavitelji?*

Dobavitelj ne more s pogodbo trgovcu prepovedati, da bi se odzval na nenaročene zahteve strank, kar pomeni, da v posebnih primerih, zajetih z Uredbo, ne more prepovedati tako imenovane „pasivne prodaje“. Take pogodbene zahteve so nične po pravu samem, kolikor spadajo na področje uporabe Uredbe. V praksi to pomeni, da bi morali imeti trgovci možnost, da sodelujejo z vsemi strankami ne glede na njihovo državljanstvo ali kraj prebivališča.

Primer: francoski dobavitelj španskemu trgovcu ne more prepovedati, da bi sodeloval s francoskimi strankami, ki so špansko spletišče trgovca našli z iskanjem po spletu in želijo kupovati na španskem spletišču.

Po drugi strani uredba o geografskem blokiranju ne vpliva na sporazume, ki omejujejo aktivno prodajo v smislu uredbe o vertikalni skupinski izjemi⁴⁰. „Aktivna prodaja“ pomeni aktivno nagovarjanje posameznih strank, na primer s pošiljanjem direktne pošte ali z obiski, ali aktivno nagovarjanje posebne skupine strank ali strank na določenem ozemlju z oglaševanjem v medijih, prek interneta ali z drugimi promocijskimi akcijami, ki so posebej usmerjene na zadevno skupino strank ali stranke na zadevnem ozemlju⁴¹. Vendar je lahko taka omejitev na podlagi pravil EU o konkurenci nezakonita⁴².

2.5.2. Ali lahko dobavitelji trgovcem prepovejo oglaševanje zunaj njihovega dodeljenega ozemlja?

Uredba ne vpliva na omejevanje tako imenovane „aktivne prodaje“, tj. dejavnega nagovarjanja posameznih strank in ciljnega usmerjanja nanje (glej vprašanje 2.5.1).

V posebnih okoliščinah je tako aktivno prodajo mogoče omejiti v primeru tako imenovanih sporazumov o izključni distribuciji na podlagi pravil konkurence (zlasti uredbe o vertikalni skupinski izjemi⁴³).

2.5.3. Ali lahko dobavitelji trgovcem prepovejo dostavo izdelkov zunaj njihovega dodeljenega ozemlja?

Kolikor ta oblika prepovedi ne pomeni omejitve pasivne prodaje na podlagi člena 6(2) Uredbe, je treba zakonitost takih omejitev določiti na podlagi pravil konkurence, ne na podlagi Uredbe.

2.5.4. Ali lahko dobavitelji zahtevajo, naj trgovci strankam zunaj svojega ozemlja prepovejo dostop do spletišč?

Trgovci ne smejo ravnati v nasprotju z Uredbo, ker se to od njih zahteva na podlagi sporazumov o dobavi. Take pogodbene zahteve so nične po pravu samem na podlagi uredbe o geografskem blokiranju.

2.5.5. Člen 6 se od 23. marca 2020 uporablja za sporazume, ki so bili sklenjeni pred 2. marcem 2018 ter so skladni z ustreznimi pravili EU in nacionalnim konkurenčnim pravom. Ali se bo v primeru, da sporazum ni skladen s konkurenčnim pravom, izvrševal v skladu s pravili konkurence in uredbo o geografskem blokiranju ali bo eno prevladalo nad drugim?

Z odloženo uporabo člena 6 se podjetjem zagotavlja dovolj časa, da prilagodijo svoje sporazume o distribuciji. Če se vprašanje zakonitosti omejitve pasivne prodaje pojavi v okviru pritožbe potrošnika na podlagi Uredbe, bo imenovani organ, odgovoren za izvrševanje Uredbe, ocenil zakonitost omejitev pasivne prodaje na podlagi konkurenčnega prava v okviru izvrševanja Uredbe.

⁴⁰ Uredba Komisije (EU) št. 330/2010 z dne 20. aprila 2010 o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za skupine vertikalnih sporazumov in usklajenih ravnanj.

⁴¹ Glej točko 51 Smernic o vertikalnih omejitvah (2010/C 130/01).

⁴² Poleg člena 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije glej tudi uredbo o vertikalni skupinski izjemi in povezane Smernice o vertikalnih omejitvah.

⁴³ Glej zlasti uredbo o vertikalni skupinski izjemi in povezane Smernice o vertikalnih omejitvah, ki so na voljo na spletnem naslovu [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52010XC0519\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52010XC0519(04)).

Tako kot v preteklosti lahko zakonitost omejitev pasivne prodaje preišče tudi organ, pristojen za konkurenco, na podlagi pravil konkurence, zakonitost pa se lahko presoja tudi v sodnem postopku. V praksi so za izvrševanje pravil konkurence in pravil o varstvu potrošnikov pogosto pristojni isti nacionalni organi, vendar na podlagi različnih postopkov.

3. Izvrševanje uredbe o geografskem blokiranju v državah članicah

Namen tega oddelka je predvsem pojasniti zadeve, povezane z izvrševanjem Uredbe. Naslovljen je na organe držav članic, trgovce in potrošnike.

3.1. Kako se bodo izvrševala pravila Uredbe?

V skladu s členom 7 uredbe o geografskem blokiranju morajo države članice določiti organ ali organe, odgovorne za ustrezno in učinkovito izvrševanje Uredbe. To bi morale storiti pravočasno do datuma začetka uporabe Uredbe (tj. 3. decembra 2018).

Ustrezno in učinkovito izvrševanje lahko vključuje več korakov, zlasti določitev organov iz člena 7(1) in pravil glede ukrepov, ki se uporabljajo za kršitve, predvsem kazni, v skladu s členom 7(2). Kar zadeva ukrepe, morajo biti v skladu z Uredbo učinkoviti, pa tudi sorazmerni in odvrtačilni. Zlasti zadnjenavedena zahteva nakazuje, da bi si morale države članice prizadevati preprečiti kršitve, kadar je mogoče in ustrezno. Kaj je mogoče in ustrezno, bo treba ugotoviti predvsem glede na okoliščine zadevnega primera (posamezna ali množična kršitev, spletišča, prodaja, posli med podjetji in potrošniki ali med podjetji, morebitna vključitev mreže za sodelovanje na področju varstva potrošnikov itd.) in v skladu s podrobnimi pravili zadevne države članice.

V zvezi s tem je v uvodni izjavi 35 Uredbe pojasnjeno, da bi moral imeti vsak organ potrebna pooblastila, da trgovcu odredi, da ravna skladno s to uredbo. Uredba sama ne vsebuje posebnih pravil o pooblastilih ali pravnih sredstvih, ki jih je treba zagotoviti (upravne ali sodne odredbe, odškodnina, kazenske ali upravne sankcije, pavšalni zneski). Ta pravila so zajeta z nacionalnim pravom držav članic. Če pa zadeva spada na področje uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov, ta uredba določa minimalna pooblastila nacionalnega pristojnega organa, kot je pooblastilo za odrejanje prenehanja kršitve. V skladu z novo uredbo o sodelovanju na področju varstva potrošnikov, ki se bo uporabljala od 17. januarja 2020, bodo nacionalnim organom v čezmejnih primerih na voljo dodatna minimalna pooblastila, kot je pooblastilo za izrekanje kazni.

Uredba o geografskem blokiranju je tudi vključena na seznam aktov, zajetih z direktivo o opustitvenih tožbah⁴⁴, ki kvalificiranim subjektom pomaga zahtevati opustitvene ukrepe v imenu prizadetih potrošnikov, če obstaja možnost oškodovanja kolektivnih interesov potrošnikov. Poleg tega je vključena v predlog direktive o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov⁴⁵, s katerim se spreminja in razveljavlja direktiva o opustitvenih tožbah ter ki bi takim kvalificiranim subjektom pomagal zahtevati opustitvene ukrepe in ukrepe za povračilo škode.

⁴⁴ V skladu s členom 10 uredbe o geografskem blokiranju se je spremenila Priloga I k Direktivi 2009/22/ES.

⁴⁵ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in razveljavitvi Direktive 2009/22/ES (COM(2018) 184 final, točka 59 Priloge I).

Poleg tega pri takem izvrševanju v primeru razmerij med trgovci in potrošniki pomaga vključitev Uredbe v Prilogo k uredbi o sodelovanju na področju varstva potrošnikov⁴⁶. V skladu s tem imajo pristojni organi držav članic pooblastila in orodja za zagotavljanje ustreznega izvrševanja prava Unije o varstvu potrošnikov. Okvir za izvrševanje pri sodelovanju na področju varstva potrošnikov zajema kršitve, ki so se zgodile, se dogajajo ali se bodo verjetno zgodile in tako škodile kolektivnim interesom potrošnikov.

3.2. Katera sodišča so v skladu s to uredbo pristojna v primeru sporov?

Uredba ne vsebuje pravil o mednarodni pristojnosti. To ureja uredba Bruselj I, v kateri je določeno, da lahko v zadevah, povezanih s pogodbo, sklenjeno med potrošnikom in osebo, ki opravlja poklicne dejavnosti v državi članici potrošnika ali usmerja svoje dejavnosti v navedeno državo članico, potrošnik začne postopek zoper trgovca pred sodišči države članice, v kateri ima potrošnik prebivališče, postopki zoper potrošnika pa se lahko začnejo samo pred navedenimi sodišči. Če trgovec ne opravlja poklicnih dejavnosti v državi članici potrošnika ali ne usmerja svojih dejavnosti v navedeno državo članico, potrošnik pa izvede nakup, se uporabljajo splošna pravila iz uredbe Bruselj I, kar pomeni, da lahko vsaka stranka toži drugo stranko v državi članici prebivališča druge stranke, v zvezi s pogodbenimi zadevami pa pred sodišči v kraju, kjer se izvaja zadevna pogodbeni obveznost (pri prodaji blaga je to kraj, kamor je bilo ali bi moralo biti blago dostavljeno).

3.3. Na podlagi česa se v čezmejnih primerih določi, katera država članica je pristojna za izvrševanje? Ali je to odvisno od kraja sedeža trgovca ali lokacije stranke?

Vprašanje, katera država članica je pristojna za čezmejno kršitev Uredbe, se z uredbo o geografskem blokiranju ne obravnava izrecno.

Vendar poleg zahtev, ki izhajajo iz načela lojalnega sodelovanja (člen 4(3) PEU), poglavje VI direktive o storitvah vsebuje nekatere splošne obveznosti sodelovanja⁴⁷. Poleg tega zakonodaja o sodelovanju na področju varstva potrošnikov⁴⁸ določa posebna pravila za izvrševanje, za katero so pristojni organi držav članic v primeru čezmejnih kršitev, kadar gre za kršitve znotraj Unije, ki škodijo kolektivnim interesom potrošnikov s prebivališčem v državi članici, ki ni tista, v kateri je prišlo do dejanja in opustitve ali v kateri ima dobavitelj sedež, ali močno razširjene kršitve.

⁴⁶ Sedanja Uredba (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. oktobra 2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov), kot je revidirana in se s 17. januarjem 2020 nadomešča z Uredbo (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004.

⁴⁷ Zlasti določa osnovno obveznost držav članic, da nadzorujejo ponudnike, ki imajo sedež v njih, izvajajo preverjanja, preglede in preiskave, ki jih zahteva druga država članica, ter določijo točke za stike, da bi poenostavile upravno sodelovanje.

⁴⁸ Sedanja Uredba (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. oktobra 2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov), kot je revidirana in se s 17. januarjem 2020 nadomešča z Uredbo (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004.

Če ima potrošnik sedež v drugi državi članici kot trgovec, bi se lahko potrošnik obrnil na svoj organ. Zadevni organ bo lahko zahteval pomoč takih organov v drugi zadevni državi članici. V skladu s tem okvirom lahko nacionalni organi sodelujejo pri preiskavah primera (npr. opredelitvi trgovca) in izvrševanju ukrepa (npr. izrekanju glob, omejevanju dostopa do spletišč itd.).

3.4. Kako bi bilo treba ta pravila izvrševati v zvezi s trgovci s sedežem v državah nečlanicah EU?

Uredba ne vsebuje posebnih pravil o izvrševanju v zvezi s trgovci s sedežem v državah nečlanicah EU. Odvisno od okoliščin zadeve, kot so obstoj mednarodnih sporazumov z zadevnimi državami nečlanicami EU ali navzočnost sredstev ali zastopnikov trgovca v EU, lahko pristojni izvršilni organ v državi članici (ali državah članicah), v kateri se je zgodila kršitev, sprejme ukrepe za zagotovitev, da trgovci s sedežem v državah nečlanicah EU spoštujejo Uredbo. Poleg tega lahko potrošniki ali podjetja, ki jih prizadene neskladnost, sami pred pristojnimi sodišči uveljavljajo svoje pravice na podlagi Uredbe tudi v zvezi s takimi trgovci iz držav nečlanic EU (glej tudi oddelek 4.2). Kar zadeva pogodbe, sklenjene s potrošniki, se lahko pravila za varstvo iz uredbe Bruselj I, v skladu s katerimi lahko potrošniki tožijo trgovce v državi članici, kjer ima potrošnik prebivališče, uporabljajo ne glede na sedež trgovca, tj. tudi v zvezi s trgovci s sedežem v državah nečlanicah EU.

3.5. Ali bodo imele stranke pravico, da kršitve predložijo izvršilnemu organu?

Stranke bodo imele pravico, da domnevne kršitve Uredbe predložijo izvršilnim organom, ki jih določijo države članice, kadar bo to določeno s pravili, ki se uporabljajo za delovanje navedenih organov.

3.6. Ali ne obstaja tveganje, da bi bil lahko trgovec dvakrat kaznovan za isto kršitev? Kako zmanjšati to tveganje?

Poleg splošnih obveznosti, ki veljajo za države članice in izhajajo iz načela lojalnega sodelovanja, ter obveznosti v zvezi s sodelovanjem iz poglavja VI direktive o storitvah uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov, ki je bila ustrezno spremenjena (Uredba (EU) 2017/2394) zaradi uporabe uredbe o geografskem blokiranju, v zvezi z odnosi med podjetji in potrošniki določa obsežen seznam ukrepov, s katerimi lahko organi za sodelovanje na področju varstva potrošnikov preprečijo in obravnavajo vseevropske kršitve (kršitve znotraj EU, močno razširjene kršitve ali močno razširjene kršitve z razsežnostjo EU), vključno s kršitvami uredbe o geografskem blokiranju. Med njimi so mehanizmi medsebojne pomoči pri sodelovanju (prošnje za preiskavo ali izvrševanje), usklajeno ukrepanje v primeru močno razširjenih kršitev ali močno razširjenih kršitev z razsežnostjo EU ter mehanizem opozoril in nadzora za celo EU. Z učinkovitim usklajevanjem med organi v mreži za sodelovanje na področju varstva potrošnikov bi se moralo preprečiti dvakratno kaznovanje trgovcev za isto dejanje.

3.7. Ali se lahko za izvršilne organe določijo sodišča?

V Uredbi je pojasnjeno, da lahko izvršilni organi vključujejo sodišča ali upravne organe. Z vidika Uredbe je pomembno, da se z določitvijo organov in njihovimi pooblastili zagotovi ustrezno in učinkovito izvrševanje.

3.8. Kakšne sankcije ali kazni grozijo trgovcem, ki ne upoštevajo Uredbe?

Vsaka država članica mora sama zagotoviti, da se lahko zoper trgovce, ki kršijo Uredbo, sprejmejo učinkoviti, sorazmerni in odvratilni ukrepi. Države članice morajo svoje ukrepe sporočiti Komisiji, ta pa jih mora nato objaviti na svojem spletnem mestu.

3.9. Kako lahko države članice sporočijo ukrepe Komisiji na podlagi člena 7(3)?

Kar zadeva obveznost uradnega obveščanja iz člena 7(3), se lahko države članice načeloma svobodno odločijo, kako bodo Komisiji uradno priglasile potrebne ukrepe. Ena od možnosti je, da uporabijo isti sistem za obveščanje, kot se uporablja na podlagi uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov, tj. obvestilo, naslovljeno na Komisijo, prek stalnih predstavništev posamezne države članice.

3.10. Ali so v primeru neupoštevanja člena 6 te uredbe potrebne posebne sankcije?

Posebne sankcije za izvajanje člena 6 niso potrebne. V skladu s sankcijo iz člena 6 so ustrezne določbe sporazumov, ki kršijo člen 6, nične po pravu samem in jih zato ni mogoče izvrševati.

3.11. Ali je potrošnikom na voljo kakšna pomoč v primeru sporov s trgovci?

Da. V skladu s členom 8 Uredbe mora vsaka država članica določiti organ ali organe, ki so odgovorni za zagotavljanje pomoči potrošnikom v primeru spora s trgovcem, ki nastane zaradi uporabe Uredbe. Taka pomoč lahko zajema pojasnjevanje pravic potrošnikov, pomoč potrošnikom pri reševanju spora s trgovcem, ki ima sedež v drugi državi članici, ali pojasnjevanje, na koga bi se morali obrniti oziroma kaj bi bilo treba storiti, če organ za pomoč potrošnikom sam ne more pomagati.

3.12. Kaj vključuje praktična pomoč potrošnikom iz člena 8?

Morebitni elementi, ki bi jih morala vključevati praktična pomoč iz člena 8, v Uredbi niso določeni. Se pa ta člen zgleduje po obstoječi pomoči, določeni v členu 21 Direktive 2006/123/ES. V skladu s tem členom pomoč prejemnikom storitev vključuje (i) zagotavljanje informacij o pravilih, ki se uporabljajo; (ii) zagotavljanje informacij o razpoložljivih pravnih sredstvih ter (iii) zagotavljanje medsebojne pomoči z drugimi organi v drugih državah članicah za zagotavljanje navedenih informacij.

3.13. Ali lahko organi za pomoč potrošnikom, ki jih določijo vse države članice, zagotavljajo pomoč „strankam“, kot so opredeljene v členu 2(13)?

Naslova člena 8 Uredbe je „Pomoč potrošnikom“. To pomeni, da morajo države članice določiti organ, ki je odgovoren za zagotavljanje pomoči potrošnikom. Vendar to državam članicam ne preprečuje, da bi tako pomoč zagotavljale tudi podjetjem, ki delujejo kot „stranke“ v smislu Uredbe.

3.14. Kdaj začnejo veljati nova pravila in na kateri datum se začnejo uporabljati?

Uredba je začela veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*, in sicer 22. marca 2018. Uporabljala se bo od 3. decembra 2018 (devet mesecev po datumu objave).

Člen 6 Uredbe o sporazumih o pasivni prodaji pa se v zvezi z določbami sporazumov, ki so bili sklenjeni pred 2. marcem 2018 ter so skladni z ustreznimi pravili EU in nacionalnim konkurenčnim pravom, začne uporabljati pozneje, in sicer 23. marca 2020 (24 mesecev po datumu začetka veljavnosti).

4. Širši pogled na uredbo o geografskem blokiranju – okvir za e-trgovanje

Pri uredbi o geografskem blokiranju in področju uporabe prepovedi diskriminacije, ki jih Uredba vsebuje in se neposredno uporabljajo, se upoštevajo pravni akti EU na različnih drugih področjih, ki so lahko pomembni za e-trgovanje. Ta oddelek vsebuje dodatne informacije o vprašanjih, ki se sicer ne urejajo z uredbo o geografskem blokiranju, vendar so tesno povezana z njeno uporabo.

4.1. Čezmejna dostava

Kot je navedeno zgoraj (vprašanje 2.3.1), sama uredba o geografskem blokiranju ne določa, da morajo trgovci zagotavljati čezmejno dostavo. Odločitev trgovca o tem, ali bo ponujal čezmejno dostavo strankam v nekaterih ali vseh državah članicah, je še naprej načeloma predmet njegove svobodne poslovne izbire, vendar bi to bilo treba jasno navesti v pogojih, ki veljajo za zadevni nakup.

4.1.1. Razpoložljivost in cena

Številni ponudniki storitev dostave paketov zdaj ponujajo storitve čezmejne dostave za e-trgovce na drobno, podjetja in posameznike, nekateri od njih pa tudi namenske rešitve za vračila. Med ponudniki storitev čezmejne dostave paketov so nacionalni izvajalci poštnih storitev (izvajalci univerzalnih storitev), kurirji, integratorji, mednarodni združevalci pošiljk, posredniki (kot so posredniki paketov in platforme za upravljanje dostave), pa tudi nekateri e-trgovci na drobno in platforme, ki ponujajo svoje storitve dostave.

Poleg tega je Komisija v zadnjih letih začela številne pobude, da bi izboljšala razpoložljivost, kakovost in cenovno dostopnost storitev čezmejne dostave v Evropi. Med njimi je Uredba (EU) 2018/644 o storitvah čezmejne dostave paketov, ki je namenjena zagotovitvi večje preglednosti cen, ki jih plačajo e-trgovci na drobno in potrošniki za osnovne storitve, kot so storitve spremljanja in sledenja za posamezne kose.

Na podlagi te uredbe bo Komisija od leta 2019 na spletišču objavljala nekatere tarife za storitve dostave paketov, da bodo lahko potrošniki in e-trgovci na drobno enostavno primerjali notranje in čezmejne tarife med državami članicami in ponudniki. Na spletišču bodo poudarjene najvišje tarife, da bi se potrošnike in male e-trgovce na drobno spodbudilo k iskanju boljše ponudbe, nacionalni regulativni organi pa bodo morali proučiti tarife, ki se zdijo nerazumno visoke. Okrepil se bo tudi regulativni nadzor nad vse večjim številom ponudnikov storitev dostave paketov. Poleg tega je Komisija podprla tudi vzpostavitev spletišča za obveščanje e-trgovcev na drobno v okviru svojega programa COSME⁴⁹; Evropski odbor za standardizacijo je zasnovo oznako, ki jo lahko uporabljajo vsi ponudniki storitev dostave paketov, in načrtuje način, kako izmeriti čas prenosa čezmejnih paketov; nazadnje, evropska združenja e-trgovcev na drobno so razvila znake zaupanja, da bi okrepile zaupanje potrošnikov pri čezmejnih nakupih.

⁴⁹ <http://deliverineurope.eu/>.

V zvezi z razvojem storitev čezmejne dostave paketov za e-trgovanje se izvaja študija v imenu služb Komisije, ki vključuje poglobljene ankete med e-trgovci in potrošniki iz celotne EU. Leta 2020 bo v okviru poročila o ocenjevanju in izvajanju uredbe o storitvah čezmejne dostave paketov opravljen pregled pobude za vzpostavitev enotnega trga storitev dostave paketov, vključno z varstvom potrošnikov in razvojem standardov.

4.1.2. Čezmejna dostava, ki jo organizira stranka

Če trgovec ne ponuja čezmejne dostave, jo lahko stranke organizirajo same. V zvezi s tem v sektorju dostave paketov že obstajajo nekateri poslovni modeli, v okviru katerih sta zagotovljena prevzem in dostava v druge države članice. Izvajalci hitre pošte in kurirske službe lahko na primer prevzamejo pošiljko neposredno od pošiljatelja/trgovca, namesto da bi jo ta moral odnesti na poštni urad ali drug kraj. Tudi špedicijske službe bi se lahko razvile tako, da bi izpolnjevale povpraševanje potrošnikov v zvezi s čezmejno dostavo.

Vendar se sam prevoz ne šteje za poštne storitev. Poleg tega se storitve z dodano vrednostjo, ki sicer izpolnjujejo pogoje za poštne storitve⁵⁰, dejansko po naravi razlikujejo od univerzalnih poštne storitev, zato se v zvezi z njimi ne uporabljajo obveznosti, povezane s storitvami, ki v skladu z Direktivo 97/67/ES (kakor je bila spremenjena z direktivama 2002/39/ES in 2008/6/ES) spadajo na področje uporabe obveznosti univerzalne storitve (npr. cenovna dostopnost).

Kadar želijo stranke kupiti blago iz tujine in lahko uporabijo storitve tretje osebe za dostavo ali špedicijo v svojo državo članico, bi morda morali trgovci in stranke glede na obstoječi regulativni okvir EU upoštevati naslednje elemente:

- *prenos tveganja*: kar zadeva prenos tveganja pri dostavi blaga, prodanega na podlagi uredbe o geografskem blokiranju, je v členu 20 direktive o pravicah potrošnikov določeno, da potrošnik prevzame tveganje izgube ali poškodovanja blaga že ob dostavi prevozniku, če je potrošnik pri prevozniku naročil prevoz in trgovec izbranega prevoznika ni ponudil;
- *obdobje pravice do odstopa od pogodbe*: v členu 9 direktive o pravicah potrošnikov je določen rok za uveljavljanje pravice do odstopa od pogodbe, tj. odstopni rok se izteče 14 dni po dnevu, ko potrošnik ali druga oseba, ki ni prevoznik in jo imenuje potrošnik, pridobi fizično posest nad blagom. V skladu s tem 14-dnevni odstopni rok še ne začne teči, ko prevoznik prevzame blago, in to niti v primeru, ko je potrošnik to naročil v okviru prodaje na podlagi uredbe o geografskem blokiranju;
- *posledice za obveznosti dobavitelja/trgovca, ki opravlja čezmejno prodajo blaga, glede DDV*: glej spodnji oddelek v zvezi s pravili o DDV.

4.1.3. Čezmejna dostava blaga in pravila o DDV

⁵⁰ Špedicijske storitve izpolnjujejo pogoje za poštne storitve samo, če poleg prevoza poštne pošiljke vključujejo še vsaj eno storitev iz člena 2(1) direktive o poštne storitvah; prim. zadeva C-259/16, točka 34.

Z vidika DDV⁵¹ lahko zaradi opravljanja čezmejne dostave za prodajo blaga v nekaterih primerih vseeno začne veljati zahteva za registracijo za DDV v državi članici dostave, da bi se v navedeni državi upoštevala pravila o DDV.

Čezmejna prodaja blaga potrošnikom je navadno obdavčena v državi članici, kjer je končni potrošnik. To pomeni, da bi se moral dobavitelj, ki prevaža blago, registrirati za DDV v državi, kjer se prevoz blaga končnemu potrošniku konča, če je prag za prodajo blaga na daljavo v državi članici končnega potrošnika presežen⁵².

S 1. januarjem 2021 bodo sedanji pragi za prodajo na daljavo na državo članico EU odpravljeni. Uveden bo prag v višini 10 000 EUR za celotno EU, ki se bo uporabljal za prodajo blaga na daljavo znotraj EU ter telekomunikacijske storitve, storitve oddajanja in elektronsko opravljene storitve (storitve TOE).

V primeru uvoza blaga iz države nečlanice EU v EU se uporablja oprostitev plačila DDV, če je vrednost nižja od 22 EUR. Leta 2021 bo ta oprostitev plačila DDV odpravljena, DDV pa se bo zaračunal za ves uvoz. S tem bo odpravljen sedanji podrejeni konkurenčni položaj dobaviteljev s sedežem v EU.

Nazadnje, mini sistem „vse na enem mestu“, ki je zdaj na voljo samo za storitve TOE (glej tudi oddelek 4.3), bo 1. januarja 2021 razširjen v sistem „vse na enem mestu“ za DDV. Tako bo na voljo tudi za dobavitelje, ki opravljajo čezmejno dobavo blaga in opravljanje storitev, ki niso storitve TOE, za končne potrošnike v EU, pa tudi za uvoz pošilk majhne vrednosti, poslanih iz držav nečlanice EU potrošnikom v EU. V zadnjem navedenem primeru bi se lahko DDV plačal vnaprej pri spletnem nakupu, dobavitelj ali posrednik s sedežem v EU pa bi ga lahko prijavil in plačal mesečno, če bi se odločil za uporabo sistema „vse na enem mestu“. V teh primerih bo za uvoz tega blaga veljala oprostitev plačila DDV, da bi se preprečila dvojna obdavčitev.

Obveznosti dobavitelja/trgovca, ki opravlja čezmejno prodajo blaga potrošnikom, v zvezi z DDV so odvisne tudi od osebe, ki neposredno ali posredno organizira prevoz do stranke. Zato se v primeru, ko stranka sama prevaža blago ali uredi dostavo pri tretji osebi, dobavitelj pa ne sodeluje neposredno ali posredno pri odpošiljanju ali prevozu navedenega blaga ali organizaciji odpošiljanja ali prevoza, za dobavitelja uporabi DDV države članice, iz katere se blago dostavi (tj. matična država članica). Po drugi strani je v primeru čezmejne dobave strankam znotraj EU, pri kateri dobavitelj/trgovec neposredno ali posredno sodeluje pri prevozu ali odpošiljanju blaga⁵³, kraj dobave za namene DDV kraj, kjer se prevoz blaga konča, dobavitelj/trgovec pa se morda mora registrirati za DDV v državi članici stranke.

⁵¹ Za izčrpen seznam pravic in obveznosti v zvezi z obravnavo DDV bi morali dobavitelji/trgovci proučiti ustrezna pravila in predpise; glej tudi https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en.

⁵² Ta prag je bodisi 100 000 EUR bodisi 35 000 EUR, odvisno od odločitve države članice, kjer se prevoz konča.

⁵³ Glej Smernice za DDV št. 876, na voljo na spletnem naslovu https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf (stran 205). Zlasti je v smernicah navedeno, da se je odbor za DDV soglasno strinjal s tem, da se šteje, da je dobavitelj posredno sodeloval pri prevozu ali odpošiljanju blaga v katerem koli od naslednjih primerov: (i) kadar dobavitelj odda prevoz ali odpošiljanje blaga v podizvajanje tretji osebi, ki blago dostavi stranki; (ii) kadar odpošiljanje ali prevoz blaga opravi tretja oseba, vendar je dobavitelj v celoti ali delno odgovoren za dostavo blaga stranki; (iii) kadar dobavitelj stranki izstavi račun za prevoz in pobrani znesek nakaže tretji osebi, ki bo organizirala odpošiljanje ali prevoz blaga.

4.1.4. Čezmejna dostava in pravila EU o potrošnikih

V uvodni izjavi 28 je pojasnjeno, da uredba o geografskem blokiranju ne posega v direktivi 1999/44/ES in 2011/83/EU. Zato se z Uredbo ne spreminja pravni red EU o varstvu potrošnikov, ki se še naprej uporablja v primerih, ki spadajo na njeno področje uporabe (glej tudi vprašanji 2.3.23 in 2.3.24). V skladu s tem bo moral trgovec izpolnjevati ta pravila⁵⁴.

Zato v zvezi z dostavo v okviru spletne prodaje to pomeni, da bi bilo treba zagotoviti jasne predpogodbene informacije o ureditvi dostave⁵⁵ ter da morajo spletišča za trgovanje najpozneje na začetku postopka naročanja jasno in razumljivo navesti, ali obstajajo kakršne koli omejitve za dostavo⁵⁶. Natančneje, trgovci bi morali navesti države, v katere dostavljajo (ali države, v katere ne dostavljajo, če je to učinkoviteje).

Kar zadeva pravico do odstopa od pogodbe pri spletni prodaji, lahko prodajalci potrošnike pred sklenitvijo pogodbe obvestijo, da bodo morali kriti stroške vračila blaga v primeru odstopa od pogodbe⁵⁷. Če se te informacije zagotovijo, potrošniki krijejo stroške vračila blaga⁵⁸, tudi kadar je bilo blago prodano na podlagi uredbe o geografskem blokiranju.

Nazadnje, kar zadeva garancije v zvezi z blagom, je z direktivo o prodaji potrošniškega blaga in garancijah določeno obvezno jamstvo o skladnosti. V skladu s to direktivo je prodajalec odgovoren potrošniku za vsako neskladnost s pogodbo, ki obstaja v času dobave blaga, potrošnik pa ima pravico zahtevati brezplačno vzpostavitev skladnosti blaga s pogodbo, in sicer popravilo ali zamenjavo, če to ni mogoče, pa znižanje cene ali odstop od pogodbe. Obveznost brezplačnega popravila ali zamenjave blaga, ki velja za prodajalca, vključuje obveznost kritja stroškov, potrebnih za vzpostavitev skladnosti blaga s pogodbo, vključno s stroški pošiljanja, dela in materiala. Blago je treba popraviti ali zamenjati v razumnem roku in brez znatnih neugodnosti za potrošnika.

Trgovci lahko poleg tega obveznega zakonskega jamstva prostovoljno zagotovijo tudi tržne garancije. Tržna garancija je del trgovinske politike trgovca, z njo pa se lahko potrošnikom podelijo nekatere pravice poleg tistih, ki so določene v Direktivi 1999/44/ES. Zanj veljajo pogoji, ki jih določi prodajalec (ali drug trgovec, kot je proizvajalec) ter lahko vključujejo omejitve trajanja, geografskega območja veljavnosti in kritih stroškov (kot so stroški pošiljanja in prevoza). Pri zagotavljanju predpogodbениh informacij v okviru prodaje na daljavo morajo trgovci potrošnika obvestiti o obstoju in pogojih poprodajne pomoči potrošnikom, poprodajnih storitev in tržnih garancij⁵⁹. Tržna garancija je za tistega, ki jo ponudi, zavezujoča pod pogoji, ki veljajo zanjo⁶⁰.

Poleg tega se je odbor za DDV skoraj soglasno strinjal s tem, da se tudi v drugih primerih posredovanja, zlasti kadar dobavitelj stranki dejavno promovira storitve dostave tretje osebe, poveže stranko in tretjo osebo ter tretji osebi zagotovi informacije, potrebne za dostavo blaga, šteje, da je posredno sodeloval pri prevozu ali odpošiljanju blaga.

⁵⁴ Glej tudi oddelek 4.2 o pravilih o (nacionalnem) pravu, ki se uporablja, in pristojnosti ter posebno pojasnilo iz člena 1(6) Uredbe.

⁵⁵ Člen 6(1)g direktive o pravicah potrošnikov.

⁵⁶ Člen 8(3) direktive o pravicah potrošnikov.

⁵⁷ Člen 6(1)(i) Direktive 2011/83/EU o pravicah potrošnikov.

⁵⁸ Drugi pododstavek člena 14(1) Direktive 2011/83/EU o pravicah potrošnikov.

⁵⁹ Člen 6(1)(m) Direktive 2011/83/EU o pravicah potrošnikov.

⁶⁰ Člen 6 Direktive 1999/44/ES o prodaji potrošniškega blaga in garancijah.

4.2. Usmerjanje dejavnosti ter določanje prava, ki se uporablja, in pristojnosti

V skladu s pravom EU je potrošnikom zagotovljeno posebno varstvo v smislu prava, ki se uporablja, in pristojnosti za čezmejne pogodbe, sklenjene s trgovci⁶¹. Klavzule o izbiri sodišča, pred katerim poteka postopek, in prava, ki se uporablja, v takih pogodbah se ne bodo upoštevale, če odstopajo od teh pravil, razen če so ugodne za potrošnike. Zato bi moral trgovec morda uporabiti vsaj obvezna pravila, ki se uporabljajo v državi članici potrošnika, ali vložiti tožbo v državi članici potrošnika, poleg tega pa se lahko v navedeni državi vloži tožba zoper njega.

Tako posebno varstvo potrošnikov se med drugim uporablja, če je trgovec „usmerjal svoje dejavnosti“ v državo članico potrošnika⁶².

4.2.1. Razlaga Sodišča Evropske unije (SEU)

SEU je v več sodbah pojasnilo koncept „usmerjanja dejavnosti“ in s tem zagotovilo smernice za njegovo uporabo.

Sodišče je moralo v temeljni sodbi v zadevi *Pammer/Alpenhof*⁶³ odločiti, ali dostopnost spletne strani zadostuje za predpostavko, da trgovec usmerja svojo dejavnost v državo članico, kjer ima potrošnik stalno prebivališče, v smislu določbe, ki je analogna členu 17(1)(c) (revidirane) uredbe Bruselj I.

Sodišče je odločilo, da samo dostopnost spletne strani v zadevni državi članici ne zadostuje za ugotovitev, da trgovec usmerja svojo dejavnost v to državo članico. Nasprotno, za tako ugotovitev je treba preveriti, ali je glede na spletišča in splošno dejavnost trgovca očitno, da je ta pred morebitno sklenitvijo pogodbe s potrošnikom nameraval poslovati s potrošniki s prebivališčem v eni ali več državah članicah, vključno s tisto, v kateri ima ta potrošnik prebivališče.

Sodišče je pripravilo neizčrpen seznam meril za ugotavljanje take namere, ki so:

- mednarodni obseg dejavnosti;
- navedba poti iz drugih držav članic do kraja sedeža trgovca;
- uporaba jezika ali valute, ki se običajno ne uporablja v državi članici trgovca, z možnostjo rezervacije oziroma potrditve rezervacije v tem drugem jeziku;
- navedba telefonske številke z mednarodno klicno kodo;
- izdatki za storitev internetnega referenciranja, da bi se potrošnikom s stalnimi prebivališči v drugih državah članicah olajšal dostop do spletne strani trgovca ali do spletne strani njegovega posrednika;
- uporaba domenskega imena najvišje ravni, ki ni domensko ime države članice, v kateri ima trgovec sedež, ter

⁶¹ Člen 17(1)(c) (revidirane) uredbe Bruselj I in člen 6(1) uredbe Rim I. [navedite sklic na število ustreznih aktov]

⁶² V zvezi s tem se uvodna izjava 24 uredbe Rim I nanaša na usklajeno razlago stvarnega področja uporabe pravil iz (revidirane) uredbe Bruselj I in uredbe Rim I.

⁶³ *Pammer in Hotel Alpenhof*, združeni zadevi C-585/08 in C-144/09, EU:C:2010:740.

- omemba mednarodnih strank s prebivališčem v različnih državah članicah.

Vendar naslednji elementi niso dokazi o taki nameri:

- zgolj dostopnost trgovčeve ali posrednikove spletne strani v državi članici, kjer ima potrošnik stalno prebivališče, ali
- elektronski naslov in drugi kontaktni podatki ali
- uporaba jezika ali valute, ki sta jezik in/ali valuta, ki se običajno uporabljata v državi članici trgovca.

S poznejšimi sodbami sta bili pojasnjeni tudi pomembni točki o uporabi člena 17 (revidirane) uredbe Bruselj I. Sodišče je v zadevi *Mühlleitner*⁶⁴ odločilo, da se v primeru, ko se dejavnost usmerja v drugo državo članico prek spletne strani, pravila za varstvo, v skladu s katerimi lahko potrošnik toži trgovca v svoji državi članici, ne uporabljajo, če je bila pogodba sklenjena na daljavo, pa tudi če je potrošnik potoval v prostore, da bi sklenil pogodbo na kraju samem.

Sodišče je v zadevi *Emrek* odločilo, da se v skladu s členom 17(1)(c) (revidirane) uredbe Bruselj I ne zahteva vzročna zveza med spletno stranjo in sklenitvijo pogodbe. Zato se lahko potrošniki zanašajo na določbe za varstvo, tudi če niso bili seznanjeni z usmerjeno dejavnostjo. Vendar taka vzročna zveza dokazuje obstoj povezave med pogodbo in gospodarsko ali poklicno dejavnostjo, ki je usmerjena v državo članico, v kateri ima potrošnik prebivališče⁶⁵.

4.2.2. Pojasnila o uredbi o geografskem blokiranju

Zgoraj navedena pravila EU o pravu, ki se uporablja, in pristojnosti se z uredbo o geografskem blokiranju ne spreminjajo. Zato je treba za vsak primer posebej presoditi, ali trgovec „usmerja dejavnosti“ v državo članico potrošnika, na podlagi dejstev posameznega primera ter elementov, upoštevanih v zgoraj navedeni sodni praksi.

Vendar uredba o geografskem blokiranju vsebuje nekaj pojasnil po zakonu glede tega, katerih predpogodbenih dejavnosti ni mogoče vključiti v tako presojo, pri čemer je določeno, da zgolj izpolnjevanje obveznosti na podlagi Uredbe samo po sebi ne pomeni, da trgovec usmerja svoje dejavnosti v določeno državo članico (člen 1(6), kot je pojasnjen z uvodno izjavo 13). Zato zgolj sklenitev pogodbe (na spletu ali drugače) zaradi izpolnjevanja obveznosti iz uredbe o geografskem blokiranju ne more pomeniti, da trgovec usmerja dejavnosti v državo članico potrošnika. Podobno ni mogoče šteti, da trgovec usmerja dejavnosti, le na podlagi dejstva, da potrošniku po sklenitvi take pogodbe zagotavlja informacije in pomoč.

4.3. Mini sistem „vse na enem mestu“ za ponudnike elektronsko opravljenih storitev

Za elektronsko opravljene storitve, vključno s tistimi, ki so zajete z uredbo o geografskem blokiranju⁶⁶, so upravne formalnosti v zvezi z upoštevanjem predpisov o DDV v državi

⁶⁴ Mühlleitner, zadeva C-190/11, EU:C:2012:542.

⁶⁵ Emrek, zadeva C-218/12, EU:C:2013:666.

⁶⁶ Tj. storitve, katerih glavna značilnost ni omogočanje dostopa do del, zaščiteneh z avtorskimi pravicami, ali drugih zaščiteneh vsebin, in njihove uporabe. Te storitve vključujejo na primer storitve v oblaku, storitve

članici potrošnje v primeru čezmejnega zagotavljanja zelo poenostavljene z mini sistemom „vse na enem mestu“⁶⁷. To vključuje možnost, da trgovci uporabijo spletni portal mini sistema „vse na enem mestu“⁶⁸, ki vsebuje informacije o tem, kako uporabljati navedeni mini sistem, ter veljavne stopnje DDV za storitve, zajete v različnih državah članicah.

Mini sistem „vse na enem mestu“ zlasti omogoča dobavitelju/trgovcu, da opravlja telekomunikacijske storitve, storitve oddajanja in elektronsko opravljene storitve (storitve TOE) v EU, ne da bi se mu bilo treba registrirati v vsaki državi EU, kjer opravlja te storitve. Vse te obveznosti je mogoče izpolniti iz ene države članice identifikacije.

Na voljo sta dve vrsti ureditev, ena za dobavitelje s sedežem v EU (ureditev Unije) in ena za dobavitelje s sedežem zunaj EU (ureditev ne-Unije).

Davčni zavezanec, ki se odloči uporabljati minisistem „vse na enem mestu“, se mora registrirati v državi članici identifikacije.

Za ureditev Unije je to država članica, v kateri ima davčni zavezanec sedež svoje dejavnosti.

Če davčni zavezanec nima sedeža svoje dejavnosti v EU, je to država članica, v kateri ima stalno poslovno enoto. Če ima več stalnih poslovnih enot v EU, ima pravico izbrati eno od držav članic, v katerih ima stalno poslovno enoto, za državo članico identifikacije. Samo v tem primeru lahko davčni zavezanec na podlagi ureditve Unije izbere državo članico identifikacije, odločitev pa ga zavezuje za koledarsko leto, v katerem jo sprejme, in še naslednji dve koledarski leti.

V vseh primerih za ureditev Unije bo davčni zavezanec identificiran za mini sistem „vse na enem mestu“ z isto osebno identifikacijsko številko za DDV, s katero je identificiran za svojo domačo dobavo in obračune DDV.

Za ureditev ne-Unije lahko davčni zavezanec (ki v EU nima sedeža dejavnosti niti stalne poslovne enote) izbere katero koli državo članico za državo članico identifikacije. Navedena država članica mu bo dodelila osebno identifikacijsko številko za DDV (v obliki EUxxxxxyyyyz).

V obeh primerih (v okviru ureditve Unije in ureditve ne-Unije) ima lahko davčni zavezanec samo eno državo članico identifikacije, vse storitve TOE, opravljene za osebe, ki niso davčni zavezanci, v državi članici, kjer nima sedeža, pa je treba prijaviti prek mini sistema „vse na enem mestu“, če se davčni zavezanec odloči za njegovo uporabo.

Davčni zavezanec, ki uporablja eno od posebnih ureditev, mora elektronsko predložiti obračun DDV v okviru mini sistema „vse na enem mestu“ za vsako koledarsko četrletje, in sicer ne glede na to, ali je dejansko opravljal telekomunikacijske storitve, storitve oddajanja ali elektronsko opravljene storitve (če v zadevnem četrletju ni opravljal teh storitev v EU,

skladiščenja podatkov, spletno gostovanje in zagotavljanje požarnih zidov, uporabo iskalnikov in internetnih imenikov.

⁶⁷ Glej zlasti Direktivo Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 in Izvedbeno uredbo Sveta (EU) št. 282/2011.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/.

predloži „nični obračun“). Obračun DDV v okviru mini sistema „vse na enem mestu“ (in ustrezno plačilo) je treba predložiti v 20 dneh po koncu obdobja, na katero se obračun nanaša.

Obračun DDV v okviru mini sistema „vse na enem mestu“ vsebuje podrobnosti o storitvah, ki jih je davčni zavezanec, ki uporablja ureditev, opravil za stranke v vsaki državi članici potrošnje, v primeru uporabe ureditve Unije pa tudi na vsako stalno poslovno enoto.

Država članica identifikacije razčleni obračun DDV v okviru mini sistema „vse na enem mestu“ po državah članicah potrošnje ter posreduje podrobnosti različnim državam članicam potrošnje in sedeža.

Država članica identifikacije za vsak obračun DDV v okviru mini sistema „vse na enem mestu“ določi enotno sklicno številko in jo sporoči davčnemu zavezancu. Ta številka je pomembna, saj se mora davčni zavezanec nanjo sklicevati, ko izvršuje ustrezno plačilo.

Davčni zavezanec plača celoten DDV, dolgovan državi članici identifikacije. Skupni znesek obračuna plača v enem znesku (tj. za vsako državo članico potrošnje). Država članica identifikacije nato razdeli denar zadevnim državam članicam potrošnje.

4.4. Varna, poceni in priročna spletna plačila

Nemoteno delovanje enotnega digitalnega trga je odvisno od razpoložljivosti zaupanja vrednih in cenovno dostopnih elektronskih načinov plačila. Uredba o geografskem blokiranju se očitno nanaša na revidirano direktivo o plačilnih storitvah⁶⁹ in ustrezne zahteve glede avtentikacije, ki se uporabljajo od 13. januarja 2018; poleg tega se bodo od 14. septembra 2019, ko se bo začel uporabljati ustrezni delegirani akt o dopolnitvi revidirane direktive o plačilnih storitvah v zvezi s tem, začele uporabljati nove zahteve glede močne avtentikacije strank⁷⁰.

Poleg tega je bilo nedavno sprejetih več pravil, ki prispevajo k cilju zagotavljanja zaupanja vrednih in cenovno dostopnih elektronskih načinov plačila prek spleta.

V skladu z direktivo o plačilnih računih⁷¹ ima vsaka oseba, ki zakonito prebiva v EU, pravico do osnovnega plačilnega računa, opremljenega z elektronskimi sredstvi za plačilo, s tem pa se vsem evropskim potrošnikom zagotovi dostop do enotnega digitalnega trga in omogoči spletno nakupovanje blaga in storitev.

Revidirana direktiva o plačilnih storitvah zagotavlja varne, stroškovno učinkovite in priročne načine plačevanja prek spleta, ki koristijo trgovcem in potrošnikom. Zaradi zahteve Direktive po močnejši avtentikaciji strank in boljšega varstva uporabnikov plačilnih storitev (manjša odgovornost v primerih goljufij) se z Direktivo krepi zaupanje v spletna plačila. Revidirana direktiva o plačilnih storitvah z možnostjo uporabe novih ponudnikov plačilnih storitev –

⁶⁹ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES.

⁷⁰ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/389 z dne 27. novembra 2017 o dopolnitvi Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta glede regulativnih tehničnih standardov za močno avtentikacijo strank ter skupnih in varnih odprtih standardov komunikacije.

⁷¹ Direktiva 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov.

storitev odreditve plačil – omogoča vsem imetnikom bančnih računov s spletnimi bančnimi storitvami, da izvajajo spletne nakupe, ne da bi sploh uporabili plačilne kartice, trgovcem pa zagotavlja inovativno in konkurenčno rešitev za spletna plačila.

V skladu z novimi pravili revidirane direktive o plačilnih storitvah je prepovedano zaračunavanje doplačil, tj. dodatno zaračunavanje za plačila, opravljena s potrošniškimi kreditnimi ali debetnimi karticami, in to v fizičnih trgovinah in na spletu. To izraža nižje stroške, ki jih imajo trgovci za sprejemanje večine potrošniških kartic v Evropi zaradi omejitve medbančnih provizij na podlagi uredbe o medbančnih provizijah⁷².

5. Priloga: Časovni okvir izvajanja sprejetih ukrepov v zvezi z e-trgovanjem

Časovni okvir izvajanja sprejetih ukrepov v zvezi z e-trgovanjem	
13. 1. 2018	Datum začetka uporabe revidirane direktive o plačilnih storitvah
20. 3. 2018	Datum začetka uporabe uredbe o čezmejni prenosljivosti storitev spletnih vsebin
22. 5. 2018	Datum začetka uporabe uredbe o storitvah čezmejne dostave paketov
3. 12. 2018	Datum začetka uporabe uredbe o geografskem blokiranju
1. 1. 2019	Začetek veljavnosti ukrepov za poenostavitev DDV za e-trgovanje za prodajo elektronskih storitev znotraj EU
1. 1.–30. 6. 2019	Prvo zbiranje podatkov o ponudnikih storitev dostave paketov (na podlagi uredbe o storitvah čezmejne dostave paketov)
31. 3. 2019	Prva objava tarif za dostavo paketov (na podlagi uredbe o storitvah čezmejne dostave paketov)
31. 7. 2019	Prva ocena cenovne dostopnosti storitev dostave paketov (na podlagi uredbe o storitvah čezmejne dostave paketov)
17. 1. 2020	Datum začetka uporabe uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov
23. 3. 2020	Datum začetka uporabe določbe uredbe o geografskem blokiranju v zvezi s pasivno prodajo (člen 6) za sporazume, ki so skladni z ustreznim konkurenčnim pravom EU in nacionalnim konkurenčnim pravom ter so bili sklenjeni pred 2. marcem 2018
1. 1. 2021	Začetek veljavnosti ukrepov v zvezi z DDV za e-trgovanje za razširitev sedanjega mini sistema „vse na enem mestu“ na sistem „vse na enem mestu“, odpravo oprostitev DDV za manjše pošiljke ter začetek veljavnosti določbe za upravno sodelovanje

⁷² Uredba (EU) 2015/751 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije.

